

ONSDAG 4 MAJ, NR 18/2016

Så ber du med barnen

Sidan 6

Bortglömda judiska folk hittas ännu

Sidan 12

En vegansk väg till paradiset

Sidan 10

Mycket mamma

Sidan 8

Religionen en utmaning för klasslärarna

Ett favoritämne bland både elever och lärare, eller en källa till irritation och pinsamma diskussioner?

Klasslärarnas svar om religionsundervisning visar att ämnet väcker känslor. **SIDAN 4**

Hjärtat klappar för gatubarnen

Genom sin prisbelönta bildserie hjälper fotografstuderande Sofia Jern gatubarnen i Kitale.

Sidan 2

LEDARE PATRIK HAGMAN

Byråkratikonsekvensbedömning

KP VILKET ÄR det största hotet mot kyrkan i dag? Minskande medlemstal? Dålig ekonomi? Vag förkunnelse? Moralism? Urvaltning? Sekteristiska tendenser?

Alla dessa är helt klart problem för kyrkan. Men det finns ett annat problem som överskuggar dem alla: den tilltagande byråkratin. Allt fler av kyrkans anställda jobbar med annat än "det andliga arbetet". Allt mer av präster och diakoners arbetstid går åt till pappersarbete.

Nu gäller det här i och för sig inte bara kyrkan i dag, utan mer eller mindre hela samhället, vilket leder till ett obegripligt slöseri med pengar, tid, arbete och engagemang. Men när det gäller kyrkan hotar den tilltagande byråkratin kyrkans själva uppdrag: att vara en gemenskap som visar människorna på vägen till Guds rike. Byråkratin läser människor i fasta strukturer, hindrar kreativitet och förmågan att se människan bortom siffrorna.

Byråkratin kommer in i kyrkan från olika håll. Dels tvingar staten kyrkan till en växande mängd byråkrati kring anställningar, tillstånd och bokföring. Den kan kyrkan inte göra så väldigt mycket åt på kort sikt.

Men mycket av byråkratin kommer från kyrkan själv. Till exempel är Finlands evangelisk-lutherska kyrka en av de kyrkor i världen som samlar in mest statistik. Det tar en hel del tid och statistiken används inte på ett oproblematiskt sätt för att styra kyrkans verksamhet. Mer allmänt handlar det om kyrkans stora och tröga beslutsfattningssystem, där tusentals förtroendevalda får lägga ner tid på att sitta på långa möten där de har litet inflytande. Det är inte ett vettigt sätt att förvalta människors vilja att ge sin tid för kyrkan.

DEN MEST PROBLEMATISKA sidan av kyrkans byråkrati handlar dock om kontroll. I enlighet med nyliberal organisationsteori kan man inte lita på att människor gör sitt jobb om det inte rapporteras, utvärderas och mäts. Trots att den människosyn som kommer till uttryck i sådant tänkande är på direkt kollisionskurs med kristen människosyn sippas detta tänkande in också i kyrkan.

Ett exempel på denna byråkratisering av kyrkan är de "barnkonsekvensbedömningar" som kyrkan nu gör på alla nivåer av beslutsfattande. Tanken är förstås god, att ta barn och ungdomars perspektiv på allvar. Men sker det verkligen genom ett sådant här byråkratiskt instrument? Eller blir det bara ännu lite mer text i ännu lite längre protokoll?

Kyrkan bör vända byråkratins vapen mot sig själv och införa byråkratikonsekvensbedömningar i sitt beslutsfattande. Beslut som leder till flera byråkrati fattas helt enkelt inte. Kanske det på sikt kan hjälpa upp situationen.

Tills dess får vi lov att allt mer inom kyrkan göra saker "inofficiellt" och gratis, för att ta oss runt byråkratiapparaten. Det är inte optimalt, det skapar risker och problem, men är ändå en framkomlig väg. Vårt uppdrag kräver det.

"Kyrkan bör vända byråkratins vapen mot sig själv och införa byråkratikonsekvensbedömningar i sitt beslutsfattande."

PROFILEN: SOFIA JERN

"Jag är inte klar med Afrika ännu. Jag är inte riktigt klar med Kenya heller."

Hjälper med kameran

Gatubarnen som lever på soptippen i Kitale i Kenya ville att Sofia Jern skulle visa bilderna åt så många människor som möjligt. Det löftet uppfylldes när hon med bildserien vann sin klass i World Photography.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

För att göra sin bildserie vistades **Sofia Jern** i två veckor på soptippen tillsammans med gatubarnen i staden Kitale.

– Jag fick bra kontakt med dem, säger hon. De vuxna som bodde på soptippen var mer reserverade. Till en början fotograferade jag inte utan umgicks bara med barnen. Till sist frågade de om jag inte ska fotografera. Då plockade jag fram kameran.

Jern är missionärsbarn och har tillbringat de sex första åren av sitt liv i Kenya. Sedan familjen flyttade tillbaka till Väsa har språket luo fallit i glömska.

– Jag förstår lite. Men man klarar sig bra på engelska i Kenya. Även gatubarnen kan den engelska de behöver för att kunna titta.

På soptippen i Kitale umgicks hon med mellan tjugo och trettio barn som var mellan sex och femton år gamla.

– De hade inget emot att jag fotograferade dem. De ville att jag skulle visa bilderna på hur de lever för så många människor som möjligt runt om i världen. Jag vill också hjälpa dem att gå i skolan.

Tack vare bildernas genomslagskraft har hon nu startat en penninginsamling till förmån för barnen. Insamlingen administreras av Svenska Lutherska Evangeliföreningen och pågår till mitten av juni.

– Jag hoppas kunna skicka barnen till skolan och till rehabilitering. För det är inte lätt att börja skolan efter att ha

levt på gatan och sniffat lim. Risken för återfall är stor.

Ett läsår kostar 300 euro för varje elev. I den summan ingår också skoluniform och böcker.

– Temat på tävlingsbilderna är hopp och det passar bra in på gatubarnen. Hoppet är det enda de har även om jag själv skulle känna mig ganska hopplös om jag ar tvungen att bo där. Men deras inställning ger också mig hopp om att kunna hjälpa dem.

Hon berördes av den glädje barnen visade i sina lekar på soptippen.

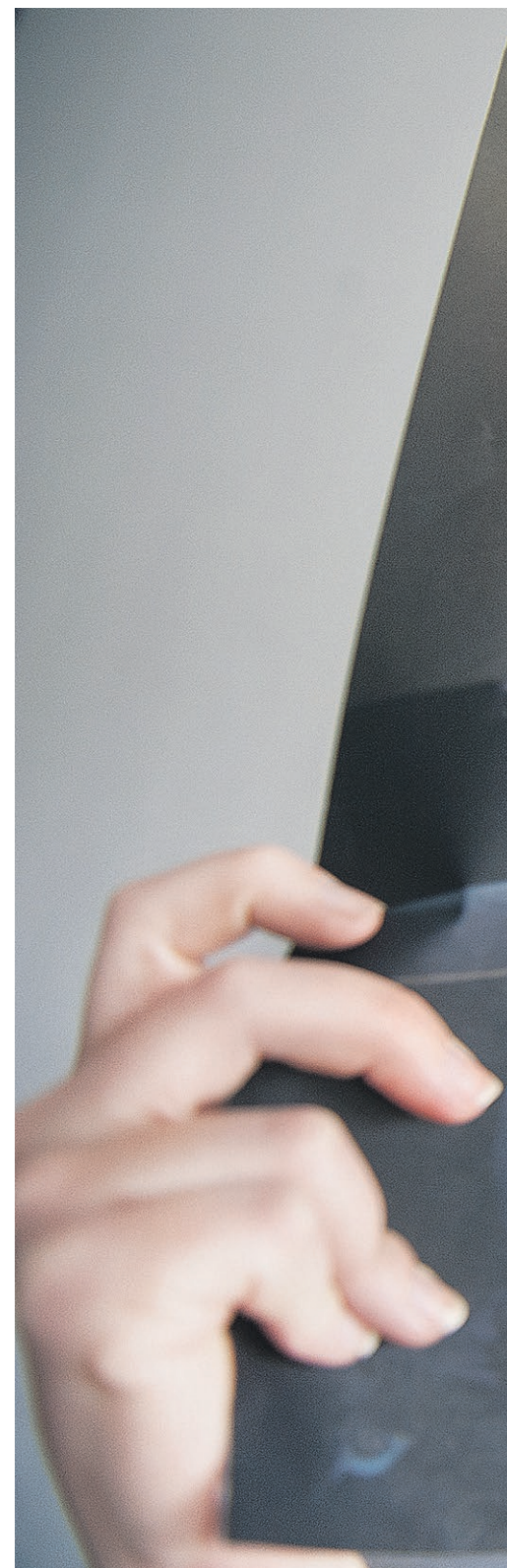
– Då det kom ett lass sågspån till soptippen började de genast göra volter i det. De försökte också lära mig göra volter. Det var en rolig dag. Med stolthet visade de mig också skivlet där de sover.

Alla dagar var ändå inte lika roliga. Ibland äcklades hon av hettan och stanken på soptippen.

Snövit tog henne till final

Sofia Jern reste till Kitale när hon blivit uttagen till de tio finalisterna i tävlingen World Photography tack vare sin bild Snövit, också den fotograferad i Kenya. För finalserien fick hon en systemkamera och uppdraget att fotografera en serie bilder med temat hopp.

– Jag behövde inte använda den kameran. Men jag valde den för att den var liten och jag ville undvika uppmärksamhet med en stor kamera.

Hon valde att göra sin bildserie på gatubarnen i Kitale eftersom hon redan tidigare tänkt göra sitt slutarbete där.

– Jag var på praktik i Kitale tidigare och dokumenterade brobyggnadsarbeten. Då kom jag i kontakt med gatubarnen och lärde känna några av dem.

På grund av tävlingen kom Sofia Jern att påbörja sitt slutarbete lite tidigare. Hon blir färdig medionom från Novia i Jakobstad om ett år.

I september ska Jern återvända till Kitale för att fortsätta med sitt slutarbete. Hon planerar att vara sex månader i Kitale och samtidigt se till att de insamlade pengarna används rätt.

– Då ska jag också ta med bilderna och ordna en liten fotoutställning på soptippen.

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A,

68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Liisa Mendelin
tfn 040 831 6322
Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788
Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836
Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi
Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301 158540
BIC: DABAFIHH

Paradbild: Sofia Jern

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.
För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

Om det blir några fler utställningar av bilderna har hon inte funderat på. Som bäst hänger de i Somerset House i London. Bilderna finns också att ses på webben på sidan worldphoto.org.

Hjälparbete intresserar

Efter sin examen hoppas Sofia Jern jobba vidare med hjälparbete i någon form. Även om föräldrarna och en äldre syster har varit missionärer säger hon sig inte ha något missionskall.

– Jag vill studera vidare och därefter söka mig utomlands.

Efter att familjen flyttade tillbaka har Sofia Jern återvänt till Kenya ett tiotal gånger. De senaste åren har det av olika orsaker blivit två resor per år.

– Jag är inte klar med Afrika ännu,

säger hon. Jag är inte riktigt klar med Kenya heller.

Hon har många minnen från sina första sex år i Kenya.

– Jag tror det beror de skarpa kontrasterna mellan Kenya och Finland. Hade jag vuxit upp i Finland hade kanske alla barndomsminnen smält ihop.

Hon ser ett tydligt spår i sitt liv.

– Jag brukar göra det jag vill och vanligtvis leder det till det bästa.

Hon tycker om att resa och att hjälpa men vill göra det på sitt eget sätt.

– Därför vet jag inte om jag vill ha någon organisation bakom mig.

Hon började fotografera för cirka åtta år sedan.

– Jag har alltid varit intresserad av att skapa bilder. Jag har målat och tecknat

SNÖVIT. Bilden på den lilla flickan i kyrkan i Atemo i Kenya tog Sofia Jern till final i World Photography.

hela livet. Jag ser mig i första hand som konstnär och inte som fotograf.

Hon valde ändå att studera fotografiering.

– Jag ville inte ha mitt första intresse som mitt arbete, utan mitt andra. Jag tycker om alla moment kring fotografieringen.

Hon ser sig som en dokumentarist men också som porträttfotograf.

– Något av det bästa med jobbet är alla människor jag får träffa och de intressanta historier de berättar.

Hon har skrivit ner många av de historier hon hört i Kenya. Men hon har inte publicerat dem utan håller dem i sin dator.

– Jag gillar att fotografera i befintligt ljus och använder högst en reflektor för att lätta upp skuggan.

SOFIA JERN

FOTOSTUDERANDE PÅ NOVIA I JAKOBSTAD, KOMMER FRÅN VASA.

FAMILJEN BESTÅR AV FÖRÄLDRAR, TVÅ SYSTRAR OCH EN BROR.

VANN STUDERANDEKLASSEN I TÄVLINGEN WORLD PHOTOGRAPHY 2016 FÖR TVÅ VECKOR SEDAN.

OM DU VILL STÖDA SOFIA JERN'S ARBETE I KENYA HITTAR DU MER INFO PÅ ADRESSEN SLEF.FI.

Hagmans sista ledare

ROLLBYTE. Teologen **Patrik Hagman** har då och då gjort inbrott på ledarplats i Kyrkpressen.

Från och med nästa vecka stiger han in i som kyrkopolitiker i det nya kyrkomötet och driver sakfrågor i en ny roll.

Kp tackar honom för de kloka tankar han delgett som fri och oberoende tänkare och ser fram emot att

FOTO: ARKIVBILD/CHRISTA MICKELSSON

kommentera hans åsikter – säkert också på ledarplats – i det nya uppdraget som folkvald kyrklig påverkare.

Tom Sjöblom herde i Ingå

VÄSTNYLAND. Med rösterna 14–5 har **Tom Sjöblom** valts till kyrkoherde i Ingå församling. Det var kyrkofullmäktige som gjorde det indirekta valet. Motkandidaten **Freddi Wilén** för-sätter i sin nuvarande jobb som t.f. kaplan i Borgå svenska församling.

Hangöbon Tom Sjöblom har i två års tid varit t.f. kyrkoherde i Ingå försam-

TOM SJÖBLOM tar över efter Torsten Sandell. FOTO: ARKIV

ling, och fortsätter nu alltså som ordinarie tjänsteinnehavare.

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ

ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS
www.arnasborg.fi

Tel 612 9890
Jour 0400 977 000

Böcker i nätet allkristet.fi
Och i vänstäderna Karleby & Jakobstad

Religion svår nöt för en del klasklärare

LÄRARE. Religion i skolan – roligt eller förfärligt? Vi frågade klasslärare i huvudstadsregionen om de känner sig bekväma med ämnet och de flesta sa ja. Akademilektor Märten Björkgren hoppas att fortbildning kunde råda bot på den frustration som en del lärare känner inför att undervisa i religion.

TEXT: SOFIA TORVALDS ILLUSTRATION: WILFRED HILDONEN

Känner du dig bekväm eller obekvämt med att undervisa i religion? Den frågan sände vi till klasslärare i huvudstadsregionen, och fick ett tjugotal svar.

Tre fjärdedelar av de lärare som svarade uppgav att de gärna undervisar i ämnet. Särskilt i de lägre årskurserna, 1–4, verkar religion vara ett ämne som både lärare och elever gillar – men det finns också lärare som inte tycker det känns bra att referera bibelberättelser.

I de högre årskurserna, 5–6, blir diskussionen mer utmanande – eleverna ifrågasätter ämnet mer aktivt och också en del lärare känner att ämnet är jobbigt eller dåligt uppbyggt.

Academilektor **Märten Björkgren** vid Åbo Akademi, ansvarig för religionsundervisningens didaktik och en av dem som utbildar blivande klasslärare, vet att religion är ett ämne som kan väcka

känslor. KP bad honom läsa igenom de svar vi fått in. Han påpekar att Kyrkpressens fråga om ”bekvämt–obekvämt” vill komma åt något som handlar om en upplevelse hos klasslärarna.

– Ni vill kanske veta: ”Sitter det här ämnet bra just nu?” Man kan ju fråga sig hur mycket frågan styrt dem som svarat, men jag tycker de har tolkat den ganska öppet.

Vissa svårigheter och utmaningar pekar svaren på, tycker Björkgren, men de flesta ger ändå en positiv bild av sin upplevelse av ämnet och den egna kompetensen.

– De ser religionen som ett allmänbildande ämne och tycker sig ha beredskap att undervisa på ett allmänbildande plan. Andra tänker mycket på hur eleverna upplever ämnet och verkar också ha beredskap att svara på elev-

ernas frågor. Jag tycker att de som valt att svara på frågan ger en ganska nyanserad bild av ämnet och det pedagogiska uppdraget.

Flera uppger sitt eget intresse för religion som en orsak till att ämnet känns bekvämt. Betyder det att man måste vara troende för att gilla att undervisa i religion?

– Jag tycker att det i den allmänna diskussionen ibland finns en onödig miss-tänksamhet mot dem som är intresserade av att undervisa i religion. Bara för att en klasslärare är intresserad innebär

SÅ GJORDE VI

• **Kyrkpressen ville** veta hur lärare i lågklasserna (årskurs 1–6) ställer sig till att undervisa i religion. Vi skickade ut en fråga till alla rektorer i Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla och bad dem skicka den vidare till lärarna i sina skolor.

• **Frågan lydde:** ”Känner du dig bekväm/obekvämt med att undervisa i religion? Motivera gärna!”

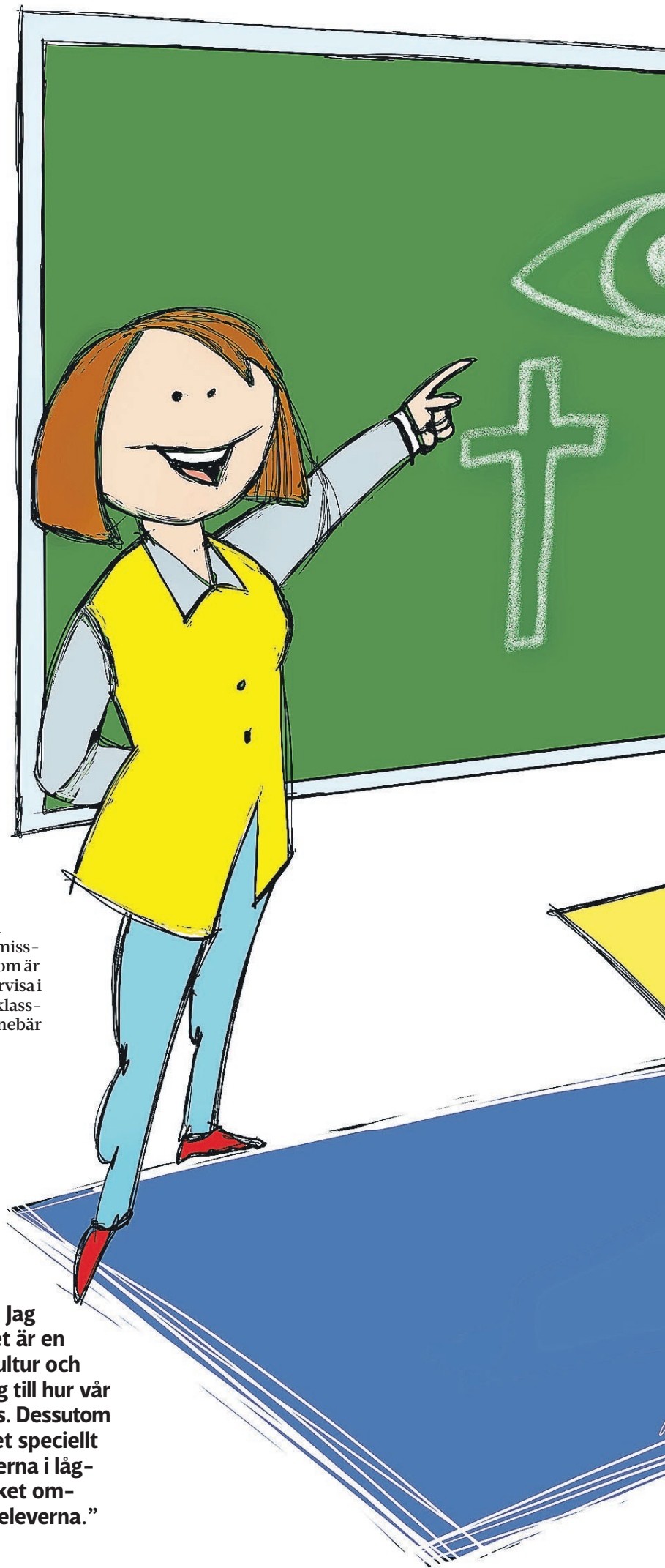
• **Flera rektorer** ville inte skicka frågan vidare. **Ronnie Rehn**, ledande rektor för Cygnaeus, Kronohagen och Minerva skolor, motiverar sitt beslut att inte skicka frågan vidare så här:

– Frågeställningen är märklig, såsom jag ser det, oberoende av ämne. Jag utgår från att samtliga lärare arbetar enligt sin utbildning och den nationella läroplanen. Men jag förstår att åskådningsämnen har en speciell känslfaktor, trots att undervisningen inte är konfessionell.

”

”Jag känner mig inte bekväm i rollen som religionslärare. Jag är inte troende och religiösa aspekter är inget som jag aktivt reflekterar kring. Jag kan enkelt föra olika etiska diskussioner i klassen och den biten av religionsundervisning som behandlar ämnen som t.ex. att säga förlåt och det egna samvetet eller religionshistoria känns helt bra. Men så fort jag ska göra en koppling till Bibeln och bibliska berättelser tycker jag inte att det känns bra. Jag upplever att jag inte klarar av att göra kopplingen mellan barnens vardag och de bibliska berättelserna.”

”Jag känner mig bekväm med att undervisa religion. Jag anser också att det är en viktig del av vår kultur och delvis en förklaring till hur vår historia har formats. Dessutom upplever jag att det speciellt på de lägsta klasserna i lågstadiet är ett mycket omtyckt ämne bland eleverna.”

JOHANNES VÄLMÅENDE

Personalen mår bättre nu

Johan Westerlund, kyrkoherde i Johannes församling, la förra veckan ut ett foto på arbetsplatshälsovårdens rapport om personalens trivsel på sin vägg på Facebook. Över hälften av de anställda i Johannes försam-

Työyhteisön toimivuuden koki toimivaksi tai melko toimivaksi suurin osa vastaajista. Oman työn hallinnan kokivat lähes kaikki erinomaiseksi tai melko hyväksi. Oman työn motivaation koki myös valtaosa hyväksi tai melko hyväksi, eikä huonoiksi kokenut kukaan vastaaja motivaatiotaan. Esimiestyön koki hyväksi suurin osa vastaajista, eikä ollut yhtään huonoa kokemusta.

ling hade svarat på frågorna, och resultatet var goda. Största delen var nöjda med ledarskapet och stäm-

ningen på arbetsplatsen och kände sig motiverade. **Varför la du ut en rapport om hur personalen**

mår på Facebook?

– Varje vecka möter jag någon som frågar: Hur går det i Johannes, har ni fått bukt med problemen? Därför ville jag lägga ut en rapport som visar, svart på vitt, att det går bättre nu, säger Westerlund.

Han har inte fått några negativa reaktioner på sin

Fb-uppdatering från församlingen personal.

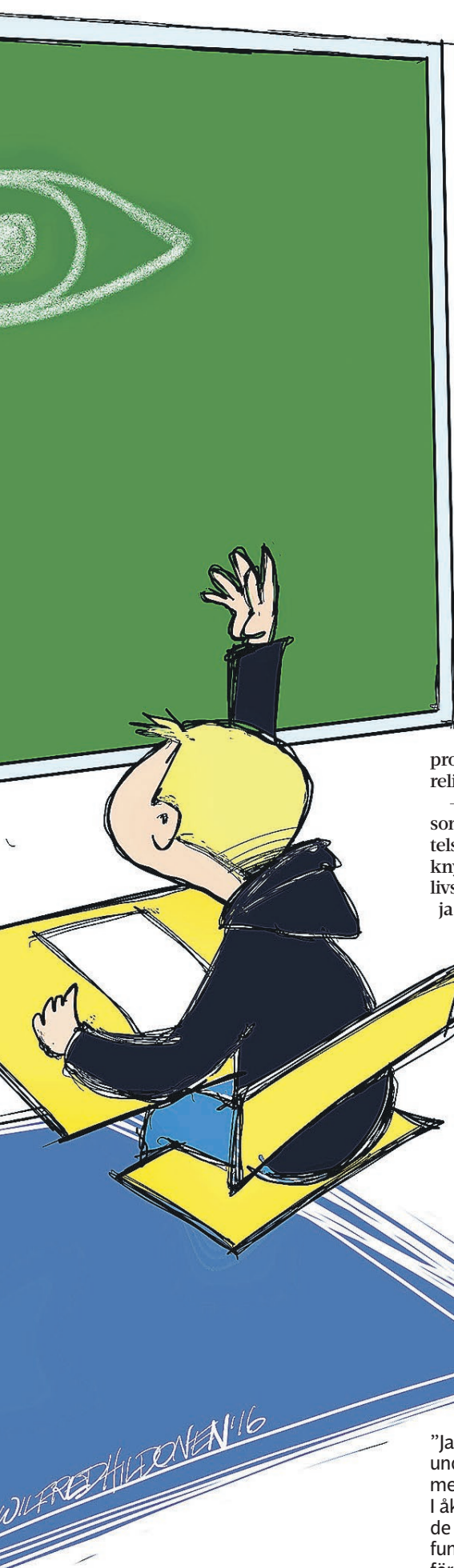
Johan Westerlund valdes till kyrkoherde i Johannes år 2014, efter att församlingen en längre tid kämpat med samarbetssvårigheter inom arbetslaget. Han var tidigare kyrkoherde i Pojo svenska församling.

■ SOFIA TORVALDS

SKOLA AVSLUTNING

”Nu har vi majoritet i utskottet.”

Annika Eclund, medlem i svenska riksdagens utbildningsutskott, kommenterar det att konfessionella inslag nu ska tillåtas på avslutningar i skolor i Sverige.

det inte att hon eller han är manipulativ och vill indoktrinera eleverna.

– Fast det finns säkert undantag också – lärare som omedvetet eller medvetet missionerar och foster ideologiskt. Och de kan tillhöra såväl en kyrka som fritänkarna.

Mårten Björkgren påpekar att en intresserad lärare ofta är en som förstår betydelsen av skolans religionsundervisning.

– Det kan ju aldrig vara bra att ha tunna kunskaper i något. I klasslärarutbildningen övas kontinuerligt ett kritiskt tänkande. Jag tycker vi kunde lita mer på att vi har en kvalitativt högstående lärarutbildning. Våra klasslärare är bland de bästa i världen.

I svaren uttrycks också ett missnöje som verkar handla om läromedel som kräver orimliga kunskaper. Jag har själv dålig koll på Polykarpos och Felicitas – och jag jobbar på Kyrkpressen. Hur kommenterar du det?

– Många skolor jobbar med gamla böcker. Det är ett problem som delvis beror på skolornas dåliga ekonomi. Men där skulle jag vilja säga att läroböckerna är tänkta som ett stöd för att uppnå läroplanens mål för undervisningen.

I de första klasserna verkar undervisningen i religion vara minst problematisk. Flera lärare påpekar att religion hör till elevernas favoritämnen.

– Jag förstår att det kan vara så, eftersom undervisningen handlar om berättelser, erfarenheter och traditioner som knyter an till elevens egen kultur och livsrytm. Jag tycker det är bättre att börja i vår egen närmiljö med dess mångfald än att försöka undervisa allmänt om till exempel världsreligionerna i årskurserna 1 och 2. Med det upplägg vi har nu tycker jag att vår beredskap att möta världen med dess mångfald är god.

Önskemålen om att hellre få tala om etik än religion är bekanta för Björkgren – han möter

”Man får givetvis ha vilken tro och livsåskådning som helst, men man behöver inte på ett osakligt sätt i skolsammanhang ifrågasätta ämnen på grund av sin egen övertygelse.”
Mårten Björkgren

samma önskemål hos de klasslärarstuderande han undervisar vid Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier.

– Jag brukar betona att etik inte är något som hänger i luften. Då är det bättre att sätta korten på bordet och konstatera: härifrån kommer våra etiska ideal i Europa, främst från kristendomen och humanismen. De är i hög grad den värdegrund vi har i vår kultur. Jag tror inte alls att det är lättare att undervisa så att man för in mer etik och mindre religion. Det handlar inte om ett antingen eller – båda behövs.

– I dag behöver vi mer än någonsin kunskap i både egen och andras religion. Vi behöver läskunnighet om religion och livsåskådningar.

Det talas mycket om att vi i dag har undervisning i egen religion och inte länge konfessionell religionsundervisning. Vad är egentligen skillnaden?

– Skillnaden är närmast att man preciserar de vuxnas ansvar mer tydligt: skolan tar hand om en allmänbildande undervisning i religion och livsåskådning, utan inslag av religionsutövning eller liknande. Det där med att socialisera ett barn in i religionen, att bli ett ”vi” som gör eller tror så, det är kyrkans uppgift. Skolans religionsundervisning har inte på länge varit kyrkans utsträckt arm.

”Egen religionsundervisning” handlar inte om att barnet avkrävs en egen, personlig religion eller tro.

– Man bekantar sig med den religion som är bekant från den egna släkten, föräldrarna och samhället. Fokus ligger på att lära sig om den kultur och de åskådningar och värderingar som präglar oss.

Vad tycker du om de experiment med gemensam religionsundervisning för alla elever – oberoende av vilket samfund de hör till – som inletts på olika håll?

– Jag tycker det är besynnerligt att det görs ganska mycket vilda experiment. Utbildningsstyrelsen har försökt skapa vissa ramar för detta, men nu inleds experiment innan det finns en konsensus om hur man ska göra inom ramen

för gällande lagstiftning och styrdokument. Den kommande läroplanen ger möjligheter att ha mer gränsöverskridande undervisning för olika läroämnen och grupper, och det tycker jag är bra.

Barnen har rätt till religion

Mårten Björkgren påminner om att religionsundervisning också handlar om föräldrars och barns rättigheter.

– I vårt land har barnen faktiskt enligt lag rätt att få undervisning i sin egen religion. Den kan man inte tumma på.

Björkgren tror att debatten påverkats av de ideologier och stämningar som råder i samhället.

– Jag får en känsla av att det handlar mer om politisk och pragmatisk agenda än om välgrundade didaktiska argument i fråga om religionsundervisningen. Vissa aktivister vill frångå den modell vi har i vår grundskola, men de har inte tänkt tillräckligt på mål och innehåll i det nya och på lärarnas kompetens inom till exempel ett gemensamt åskådningsämne.

Han har en känsla av att en önskan om förändring märks särskilt i tåtorterna. Också hos klasslärarstuderande försvagas allmänbildningen om religion och etik.

– Gymnasiereformerna har lett till att allt färre satsar på gymnasiekurser i religion. Det innebär att allmänbildningen sjunker.

– Man får givetvis ha vilken tro och livsåskådning som helst, men man behöver inte på ett osakligt sätt i skolsammanhang ifrågasätta ämnen på grund av sin egen övertygelse. I en allmänbildande skola borde man klara av att se alla ämnen som betydelsefulla.

Hur ska vi då lösa problemet med negativa attityder till religionsundervisning?

– Alla kunde lära känna skolans mål för åskådningsundervisningen och diskutera saken mer sansat. Jag tror på en mer riktad fortbildning där vi också får jobba med den frustration som vissa klasslärare kan känna inför utmaningen att undervisa om religion, säger Mårten Björkgren.

”Jag tror att det är viktigt att läraren själv har ett intresse för ämnet för att det ska bli intressant för eleverna. Jag tycker också att det är intressant att diskutera tro och religion tillsammans med elever, det är spännande att utmana deras tankar och höra deras åsikter. Många bibelberättelser är goda startpunkter för diskussioner kring medmänsklighet, rätt och fel och annan typ av etik. Jag tror att jag skulle känna mig obekvämt med att undervisa i religion ifall jag inte skulle veta var jag själv står i förhållande till tro och religion eller om jag skulle sakna tro helt och hållet.”

”Hör inte till kyrkan själv, men upplever inte det som ett problem. Många av eleverna hör till kyrkan men tror inte vilket ju inverkar på inläringen.”

”Jag känner mig bekväm; men upplever att många känner sig obekväma, omotiverade och ifrågasätter hela ämnets existens i skolan.”

”Jag känner mig bekväm att undervisa religion i årskurs 1–4. Vissa elever är först negativa, men genom att skapa en bra stämning och inte testa hela tiden brukar de gilla ämnet mycket. Däremot känns stoffet för åk 5–6 så onödigt för de flesta att man skäms. Behöver barnen verkligen veta allt om Hildegard av Bingen, Polykarpos, Felicitas och resor hit och dit? Nej, många hotar med att skriva ut sig ur kyrkan, nu är 25 procent i min klass i LK (livsåskådning) och talet lär ej minska.”

”Jag känner mig bekväm med att undervisa i religion framförallt med de yngre eleverna åk 1–4. I åk 5–6 blir det mera utmanande med värdeediskussioner, trosfunderingar, attityder, fördomar, förutfattade meningar, negativism. Religion är för många barn nuförtiden ett främmande, svår-förståeligt ämne. Jag får ofta frågan: varför måste vi ha religion?”

VIGSEL BOKNING

Dags att boka vigselkyrka!

Den som vill gifta sig i en kyrka i centrum av Helsingfors en lördag år 2017 ska slå till nu. Måndagen den 9 maj klockan 9 på morgonen aktiveras en bokningslänk på Helsingfors församlingarnas hemsida.

– Man kan boka tider under hela veckan och det har ingen betydelse om man lämnat in en önskan på måndag eller söndag, säger **Mia Tilli** vid Helsingfors finska domkyrkoförsamling. Via länken kan man boka vigsel i domkyrkan, Sveaborgs kyrka, Gamla kyrkan eller Johanneskyrkan. (helsinginseurakunnat.fi/tuomiokirkko)

LEDIGA TJÄNSTER

Purmo församling söker en KANTORSVIKARIE (60%)

för tiden 1.9.2016-31.12.2017.

Lön 60 % av KyrkTAK kravgrupp 503.

Mer info ger: Tomas Portin 0403 100 461

Ansökan **senast 20.5.2016** till: Purmo församling, Aspegrensvägen 2, 68930 Purmo.

Esse församling söker en

UNGDOMSARBETSLEDARE / FÖRSAMLINGSPEDAGOG

Hela annonsen kan du läsa på

www.esseforsamling.fi/information-kansli

Ansökningarna skall vara framme **senast den 13.5.2016 kl. 15.30** till: Esse församling / ”Tjänsteansökan”.

Essevägen 254, 68820 Esse.

Jag är Ljusets barn

Ljuset

Jag tänker på ett ljus.
Jag tänker på ett stort, underbart ljus.
Det är ett bra ljus. Färgen är varm och gul.
Det här är ett ljus som kör bort alla rädslor.
Ljuset är här. Det är här bredvid mig.
Det tycker om mig, det vill att jag ska ha det bra.
Ljuset ler. Ljuset smeker mig på huvudet. Det smeker mig på kinden.
Nu viskar ljuset till mig. Det viskar: Vila du bara. Allt ordnar sig.
Ljuset har ett namn: Gud.
Och ljuset vet mitt namn.
Ljuset viskar: Vila du bara.

(tystnad)

ILLUSTRATION: MERVILINDMAN

FAMILJ. Knäpp händerna.
Säg: "Nu ska vi be aftonbön."
Gör det.

Att börja be tillsammans med ett barn kan kännas konstigt om man inte är van vid det. Också en människa som själv brukar be kan tycka att det känns genant eller oäkta att be tillsammans. Då är det bra att komma ihåg att för ett litet barn är ingenting pinsamt. Allt är lika naturligt och lika märkvärdigt. Av alla traditioner som hör ihop med barn och religion är bönen säkert den som människor har haft allra mest glädje av ännu i vuxen ålder. När man befinner sig i en nödsituation kan orden i en gammal bön dyka upp som en livboj – och verkligen fungera som en sådan. Därför lönar det sig att ta sig över den där tröskeln av pinsamhet och osäkerhet.

Vardaglig förundran

Det var eftermiddagsrusning. Femåringens musikskola skulle börja om några minuter, men det tycktes ju inte störa bilköen som ringlade framför oss. Jag var irriterad och stressad, och fullkomligt oförberedd på Mattis fråga: "Mamma, hur ska jag klara mig sen där i himlen, när jag inte talar nån engelska?" Skam den som inte tar vara på ett tillfälle att tala om de existentiella frågorna med sitt barn, tänkte jag, och kastade mig in i diskussionen. Mellan inbromsningarna försökte jag förklara att jag tror att himlen är en plats där man inte behöver kunna något alls. Jag hade precis fått upp farten – i min utläggning, inte i trafiken – när Matti tröttnade på

hela diskussionen och sa: "Ja, ja. Men mamma, hur är det möjligt att trafikljusen byter färg?" Hur trafikljus programmeras var helt klart ett mysterium i klass med himlens kompetenskrav. Båda var föremål för vardaglig förundran, inte mer än så – men inte heller mindre. Barnet lever i möjligheternas värld. Pinsamma blir saker och ting mycket senare i livet. Kanske det är därför som det är överraskande enkelt att be tillsammans med barn.

En bön om ljus

*Jag tänker på dig
jag tänker på ett ljus.
Du är en strålkastare
och jag står mitt i ljuset.
När det är mörkt omkring mig
har jag ditt ljus på alla sidor.
Jag är ljusets barn
och du är ljuset.*

"När jag ber öppnar jag mig för ett stort, varmt ljus. Ett ljus som är bara glädje och ömhet, som bygger upp och gör helt."

Vardaglig ritual

Vad gör en bön till en bön? Orden är inte avgörande, inte platsen, inte hur man håller händerna. Beslutet att vända sig till Gud är det som gör bönen. När jag ber öppnar jag mig för ett stort, varmt ljus. Ett ljus som är bara glädje och ömhet, som bygger upp och gör helt. Jag gör det med egna ord eller med orden i en färdig bön, tyst eller med en suck, genom att göra korstecknet eller tända ett ljus.

När Lotta var alldeles liten uppstod en rutin som blev vår morgonandakt. Det hela började en tidig morgon när jag skulle bära den morgonpigga baby till köket för att den övriga familjen skulle få sova. Jag smög mig ut ur sovrummet med Lotta på armen. På sovrumsdörren hade vi hängt upp en ängel av wellpapp, som Lottas storebror hade tillverkat i skolan. Medan jag sakta stängde dörren sträckte Lotta ut sin hand och drog handflatan längs med pappängelns mjuka yta. På väggen intill hängde en etiopisk ikon, en bild av Maria med Jesusbarnet, målad rakt på en träbit. När vi skulle fortsätta mot köket böjde sig Lotta fram också mot den bilden och strök sin hand över ikonens grova yta. Sedan strök hon på nytt ängeln, så ikonen – ängeln – ikonen.

Det här upprepades sedan nästan varje morgon. Det blev en ritual. När Lotta rörde vid ikonens baby i mammas famn sa jag: "Jesus, här är vi." Och när hon strök sin hand över ängeln sa jag: "Tack för att du skyddar oss." Fortfarande, många år senare, händer det att jag drar min hand över träikonen och pappängelns när jag går förbi. Orden behövs inte. Redan beröringen är en bön.

EN MEDITATION OM LJUS

Det här är en liten meditation. På det här sättet kan vi också umgås med Gud, det är ett slags bön utan ord. Den vuxne läser långsamt:

Inledning

Nu ligger jag här, på golvet.
Jag ligger alldeles stilla.
Det är tyst. Nästan alldeles tyst.
Jag lyssnar på hur jag andas.
Jag andas in – jag andas ut.
In – och ut. In – och ut.
Jag är här.
Här är det bra att vara.

Gå nu över till meditationsbilden "Ljuset" ovan.

Avslutning

Ligg alldeles stilla en liten stund till.
Lyssna på hur du andas.
In – och ut. In – och ut.
Här är det bra att vara.
Snart blir det dags att öppna ögonen.
Ligg stilla ännu ett tag.
Nu kan du öppna ögonen.
Vi är här.

DEL 3

ALLT ÄR NÄRA

I en femdelad serie skriver Monica Vikström-Jokela om hur det heliga kan skymta fram mitt i vardagsbestyren, här och nu, i ert hem. Texterna är ett plock ur boken *Allt är nära*, en bok för vuxna som delar sin vardag med barn. Varje text kompletteras med en kort meditation ur *Hej Gud, här bor jag!* – Barnens bönbok.

Monica Vikström-Jokela är redaktör, författare och regissör. Böckerna ovan är utgivna på Fontana Media.

PAELLAN HAR en officiell klassifikation. I den ingår också saffran, en lite väl dyr krydda, som här ersattes med gurkmeja.

Äta gott är stort, äta rätt är större

ÄTA TILLSAMMANS.

Frosseri! sa påven om att äta för tidigt, för dyrt, för välsmakande, för mycket eller för snabbt.

TEXT OCH FOTO:
ROLF AF HÅLLSTRÖM

Frosseriets frestelser är nedtecknade redan på 500-talet av Påven Gregorius. Att inte äta för dyrt är enkelt att förstå, likaså att det är illa att slänga i sig mat. Men när kyrkofäderna säger att man inte ska äta sig mätt höjer många på ögonbrynen.

Icke så, säger jag som har amerikanen Michael D Gery som guru när det gäller mat och motion. Enligt Gery är fitnessen att sluta äta strax innan mättadskänslan finner sig. Då mår du bäst.

Men att inte äta för vällagad mat låter helt bisarrt i moderna öron, skriver åboteologen Patrik Hagman i sin senaste

bok. En gemensam, välförberedd och välsmakande måltid är väl om något en god sak, vilket också denna artikelserie på djupet handlar om.

Hagman säger att Gregorius frestelser ska ses i sitt stora sammanhang. På den tiden var det klart att det goda, det sanna och det sköna hörde ihop, allt sammanfattas i Kristus. Vårt samhälle har däremot förlorat tron på att det sköna, det sanna och det rätta hör ihop och matens teologi lär oss att vilken som helst i sig god sak kan öppna vägen för frosseri och beroende och bli vad som på teologiskt språk kallas en avgud.

Men också Hagman slår ett slag för den goda måltiden när han kritiserar att "hastigt uppvärma portioner processad föda kallas lunch".

I Italien gäller pasta som lunch, i Spanien är paella standard. Det fina med paella är att den är matsvinnvänlig, det går att gömma in ett och annat överblivet, som de två chorizokorvarna i denna veckas recept.

PAELLA

- 450 g strimlad kycklingfile (honungsmarinerad går bra)
- 170 g amerikansk bacon
- (100 g chorizokorv)
- en tärnad lök
- ett par, tre vitlöksklyftor
- 2 dl långkornigt ris
- 1 tsk paprikapulver (eller curry)
- 1/2 tsk gurkmeja (egentligen saffran)
- 1/2 dl tomatpuré (en burk)
- svartpeppar
- ett par msk köttbuljong
- 5 dl vatten
- 1 paprika
- 1/2 purjolök
- 200 g djupfrysta ärter
- citronskivor
- persilja

• Bryn kycklingfilén i stekpanna tills den får färg. Lägg till sidan.

• Strimla baconskivorna, bryn dem tillsammans med lök och vitlök (och chorizokorven). Tillsätt risgrynen och låt dem bli genomskinliga.

• Krydda med tomatpuré, paprikamjöl, svartpeppar och gurkmeja. Tillsätt vatten, buljong och kycklingstrimlorna.

• Låt småkoka i drygt tio minuter, tillsätt sedan den strimlade paprikan och purjolöken.

• Småkoka ännu i knappt tio minuter och tillsätt mot slutet av koktiden ärtorna.

• Garnera med citronskivor och persilja.

VÅGA FRÅGA

Klarar ensamt barn läger?

BO-GÖRAN ÅSTRAND är kyrkoherde och svarar på läsarfrågor om tro och kyrka.

Jag är orolig för mitt barn. Hen ska gå i skriftskola i sommar men har nästan inga vänner. Vad gör lägerledarna för att hen inte ska känna sig så ensam på lägret?

JAG TROR ATT det är rätt så många föräldrar som tänker på samma sak. Några konfirmander är faktiskt borta hemifrån under en längre tid för första gången i sitt liv. För många kan det kännas ovant att dygnet runt relatera till andra i en ny miljö, även om man känner varandra från förut.

SITUATIONEN ÄR ALLTSÅ ny för alla konfirmander. Därför gäller det för ledarna att redan från första början se till att alla känner sig trygga. Det sker genom att utarbeta ett meningsfullt dagsprogram, goda rutiner och nödvändiga regler för hur man är tillsammans. Genom att göra så skapas garantier för att lägret blir en trivsamt plats och en fungerande gemenskap.

Ledarna har utbildning och kunskaper i hur man gör det här. Hjälpredarna eller storsyskonen ska vara valda med omsorg och arbetar på den lägeransvariges ansvar. När dagsprogrammet och lägerrutinerna utarbetas brukar man se till att det finns tillräckligt med variation i gruppsammansättningar och aktiviteter. Det gör man bland annat för att undvika att sammansvetsade kompisgäng som inte släpper in nya medlemmar ska uppstå.

Nya smågrupper och varierande dagsprogram skapar ofta naturliga möjligheter också för dem som inte har några kompisar när de kommer till lägret. Genom att göra olika saker med olika personer blir det dynamik i relationerna. Då kan nya relationer uppstå. I en utvärdering efter ett läger jag var med om skrev en överraskad konfirmand: "Jag visste inte att jag hade så många vänner..." Och då hade den personen gått åtta år i samma skola som de andra lägerdeltagarna.

"Några konfirmander är faktiskt borta hemifrån under en längre tid för första gången i sitt liv."

MEN OM MAN som förälder är orolig före lägret, eller under lägret märker att det är något som inte är bra, så ska man inte tveka att ta kontakt med den lägeransvarige. Då kan man göra den ansvarige uppmärksam på något som ledarna kanske inte sett eller förstått. Steget att ta kontakt med föräldrarna från lägerledningens sida, om det är något som bekymrar beträffande konfirmanden, ska också vara kort.

Mycket av oron och eventuella problem kan ofta lösas genom en fungerande kommunikation. Ofta kan det vara lättare för konfirmanden att saken sköts med föräldrarnas och ledarnas hjälp, än att själv gå och berätta att det är svårt att få kompisar. Ett konfirmandår med läger och konfirmation är ju trots allt hela familjens och församlingens angelägenhet. Så lycka till och tveka inte att ta kontakt med den lägeransvarige om du vill diskutera saken mer ingående!

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN JOHAN SANDBERG

Var befann du dig när ...?

Många minns platsen de befann sig på när de hörde om kärnkraftsolyckan i

Tjernobyl för trettio år sedan. Själv befann jag mig på min dåvarande arbetsplats i Nykarleby.

Jag minns inte var jag befann mig när jag fick höra att Kennedy blivit mördad. I november 1963 var jag knappt fem år gammal.

Jag hörde att Kekkonen avgått 1982 då jag körde bil längs Gräsviksgatan i Helsingfors. Att han dött

läste jag på kvälltidningsarnas löpsedlar på Stora-långgatan i Vasa.

På jobbet i Nykarleby var jag när kollegan kom till jobbet och berättade att hans hemkyrka Peder-söre brunnit i juni 1985.

Att Palme blev mördad hörde jag på radion i min

blivande frus studielägenhet i Vasa 1986. Jag lyfte upp radion för jag trodde det var nåt fel på den.

Estoniakatastrofen 1997 hörde jag om på morgonmötet på jobbet i Jakobstad. Den 11 september 2001 var det teven på jobbet som förmedlade de

första bilderna.

Om bomben på Storgatan i Jakobstad 1999 hörde jag i bilen på riksväg 8 medan vi passerade Kovjoki. Om tsunamin 2006 hörde jag också om i bilen, denna gång var jag på Jakobsgatan i Jakobstad.

Det mesta av det här

hände före Internet och de snabba nyheternas tid. Nu är nyhetsbruset så nära inpå oss att jag sällan kommer ihåg var jag befunnit mig när jag hört om en stor nyhet. För sannolikt satt jag vid datorn i mitt arbetsrum.

MODERSKAP. Amanda Audas-Kass och Sofia Torvalds samtalar om att vara mamma och tar avstamp i Torvalds nyutkomna bok *Bliv du hos mig*.

Om att utsätta sina barn för barndomen

TEXT OCH FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

Mammor som lämnar sina barn, mammor som skiljer sig, mammor som favoriserar, som negligerar, som anklagar. **Sofia Torvalds**, redaktör på Kyrkpressen, har skrivit en bok om kvinnor i sin släkt och frågar sig: Kan jag vara en bra mamma trots att så få i min släkt har varit det?

Torvalds har träffat **Amanda Audas-Kass**, modersmållärare och bloggare, för ett samtal kring moderskap.

Amanda: När började du jobba med tanken på att skriva den här boken?

Sofia: Det hade blivit en plats ledig på **Monika Fagerholms** manuskurs. När jag kom dit sa jag att jag vill skriva om döda mammor, om dåliga mammor. Jag hade sett en kvinna på gatan som liknade min mormor, någon som såg ut som hon men med helt fel hår. Jag tänkte: Vem är det där? Jag började med en scen, sedan gick det vidare av sig själv.

Amanda: Vad beror det på att du sökt bakåt, att du haft det intresset?

Sofia: Jag tror att det handlar om ett identitetssökande. När jag var ung var jag väldigt osäker. Vem är jag? Hur passar jag in? Var hör jag hemma? När mina egna barn växte och jag såg hur de utvecklades till personer som liknade mig men ändå inte liknade mig – då började jag fundera: Vad är det här för gener? Jag började tänka på hur jag påverkats av mina förfäder, också av deras upplevelser och trauman. Vad har de varit med om? Varför är jag så hispig? Varför är jag ångestfylld och orolig fast jag haft en bra barndom? Jag har titat bakåt och hittat separationer och ångest. Den här boken har nog varit ett sätt för mig att sluta fred.

Amanda: Har du lyckats sluta fred?

Sofia: Ja, allt mer. Jag tycker att det går framåt konstant. Jag har fått konstatera att jag är sådan här och att jag får leva med det. Det är tungt ibland men det finns också något gott med att vara känslig och ångestfylld. Allt man lär sig hantera blir en styrka.

Sofia: Är det här något som du Amanda

kan känna igen dig i? Eller är du lugn?

Amanda: Jag har trott att jag inte är lugn, men insett att jag nog är det.

Sofia: Du oroar dig inte för dina barn hela tiden?

Amanda: Nej, jag gör inte det. Jag måste säga att jag inte kommer underfund med om det att vara förälder är det minst eller det mest dramatiska jag varit med om i mitt liv. Det kan inte vara mittemellan, det är någon ytterlighet, men jag har ännu inte landat i vilkendera det är.

Jag tyckte jättemycket om din bok. Det är en väldigt modig text. Jag älskar att ta del av människors tankar kring föräldraskap och vad det gjort med dem. En sak jag kunde identifiera mig starkt med när jag läste boken var den där längtan bort från den intensiva vardagen med barn: Att man helst bara skulle sitta och läsa ifred. Den känslan har jag nog väldigt starkt. Mina barn kommer att minnas att jag läste hela tiden. Och jag är helt okej med det.

En sak som jag brottats med själv är den här frågan: **Får man ens tänka tanken att man skulle vilja ha många barn när man så stor del av tiden längtar bort från de barn som redan finns?**

Sofia: Jo, det får man. Jag känner att det handlar om två olika saker. Också jag har varit en mamma som längtat bort jättemycket, och ändå har jag tre barn. När jag fick mitt tredje barn, som snart fyller åtta, då visste jag vad jag gav mig in på. Vad det skulle betyda i termer av ångest för honom och i ångest för mig. Men ändå, det är en slags drift. Det är inte det att det alltid är roligt att ha barn, det är mera det att det är meningsfullt.

Amanda: Det håller jag med om. Det mesta som har med småbarn att göra är ju tråkigt: koka gröt, vaka på näterna, magsjukor. Och ändå är det värt det. Det är svårt att förklara, svårt att sätta fingret på. Det bästa med att vara mamma är för mig en enormt teoretisk sak: Vi hör ihop med varandra. Det där barnet finns och vi finns tillsammans. Men det mesta, så mycket av det andra, är inte alls speciellt roligt.

Sofia: Mina äldsta barn är redan stora, snart 23 och 17. När barnen blir större blir problemen ofta också större. Att

"Får man ens tänka tanken att man skulle vilja ha många barn när man så stor del av tiden längtar bort från de barn som redan finns?"

Amanda Audas-Kass

konstant finnas där för ett barns ångest och problem och märka att det är mer än vad man klarar av, för mig har det varit det svåraste med att vara förälder.

Amanda: När jag säger att jag inte konstant oroar mig kanske det beror på att mina barn ännu är så små, och att det på ett sätt är lättare. Men barnet, nog är det ju enormt utsatt och hjälplöst. Det skriver du ju också om: att vi väljer det åt dem, vi väljer livet åt dem.

Sofia: Tror du att en orsak till att du inte är så ångslig är att du är kristen, att tron vaccinerat dig mot ångesten och oron? Jag vill ju själv tro att min tro hjälpt mig på något sätt. Kanske jag skulle vara värre om jag inte var troende? Jag kan ju berätta om stunder då min tro lindrat min ångslan.

Amanda: Jag tror nog att tron i viss mån vaccinerat mig mot den där avgrundsdjupa oron. Jag är i en större hand och jag finner en enorm trygghet och vila i det. Och framför allt; mina barn är i samma hand. Och det gör mig på något sätt immun mot den värsta ångesten och oron. Samtidigt känns det konstigt att säga det. Jag tror att många av oss som är kristna är så vana vid att vår tro inte tas på allvar eller förminskas att man knappt vågar lyfta fram det positiva som man faktiskt har hittat i den. Men så är det nog. Jag är lugnare och tryggare som mamma för att jag tror att jag inte behöver bära allt och vara allt själv.

Amanda: Vilken av dina förmödrar i boken har gripit dig starkast?

Sofia: Den som jag brottats mest med är min farmors farmor, med att förstå att hon lämnade två små pojkar i sitt första äktenskap. Jag har försökt försonas med tanken att hon kunde göra det. Vad hade jag gjort i samma situation? Om jag hittat mitt livs stora kärlek men levit i ett samhälle där det inte är okej att skilja sig och ta barnen med sig?

Amanda: Jag hade också svårt med henne, och kan inte påstå att jag kunde försonas med henne. Samtidigt fick man i boken en känsla av att barnen landade på en bra plats.

Sofia: Det räckte med att pappan flyttade in pojkarnas sängar i sitt sovrum, och så var han den perfekta pappan. Det är väldigt lite som krävs av en far.

AMANDA AUDAS-KASS och Sofia Torvalds har kärleken till det skrivna ordet gemensamt.
– Det finns så många fler skildringar av moderskap än vad det finns av faderskap. Vi behöver inte ta ställning till om det är så eller om samhället gjort det så, summan är att det finns enorma skillnader, säger Amanda Audas-Kass.

”Den som jag brottats mest med är min farmors farmor, med att förstå att hon lämnade två små pojkar i sitt första äktenskap.”
Sofia Torvalds

Amanda: Ja, du skrev också om hur ointressant och tråkigt det är med en närvarande mamma. Att en sådan berättelse aldrig bär någonstans, samtidigt som en sådan mamma kan bära väldigt långt. Men berättelsen om henne är nästan en anti-berättelse. Medan en berättelse om en närvarande pappa faktiskt är en berättelse.

Sofia: Ja, det är den uppoffrande kvinnans roll. Det är annat när man utgår från att det är ett val och det är det som är hela skillnaden. Jag märker att jag inte klarar av att tänka att en kvinna verkligen väljer att vara hemma, jag tänker att det var något som valde det åt henne.

Amanda: Ett val som görs som är underligt, är ofta ett mera medvetet val. Samtidigt tror jag att det måste få finnas en dimension av att man får välja också det förväntade. Att det måste kunna ses som ett val.

Du fick ditt första barn när du var 22 och ditt tredje barn när du var 38. Tycker du att du är en bättre förälder nu?

Sofia: Ja, det tycker jag, jag är mer närvarande. Men det kan också ha att göra med att jag nu är lycklig och balanserad. I mina tankar är jag inte på väg någon annanstans, jag behöver inte rusas vidare hela tiden. Det inser man när barnen blir äldre: att tiden flyr. Att du måste hålla fast vid stunden. Det inser du bara med erfarenhet. Kanske en del inser det från början, men jag hörde inte till dem.

Amanda: Jag var 25 när jag fick mitt första barn. Jag kan tänka att det fanns en rastlöshet i mig då som gjorde att föräldraskapet inte kändes nog. Med mitt första barn väntade jag hela tiden på nästa steg och kunde också i olika skeden av hennes utveckling känna en frustration. Ska det alltid vara så här? Nu vet jag att alla stadier är övergående.

Sofia: Det man lär sig med tiden är att också det där riktigt jobbiga, också det är ändå ofta övergående. Det är min erfarenhet.

Du kan lyssna på mer av samtalet mellan Sofia Torvalds och Amanda Audas-Kass på kyrkpressen.fi.

Boken *Bliv du hos mig* (2016) av Sofia Torvalds har utkommit på Schildts&Söderströms.

Ska vi äta upp s

KRISTEN VEGANISM. Veganen drömmer om en tillvaro där djur inte utnyttjas. För att nå dit behöver vi utmana våra invanda mönster kring mat. Är djur faktiskt skapade för att bli uppätta av oss?

TEXT: LIISA MENDELIN
ILLUSTRATION: MALIN AHO

Redan som barn kunde Henrik Jarolf känna obehag inför att äta djur.

– Det hängde ihop med en insikt om vad det var jag åt. Kött är levande vävnad av blod, senor, brosk, ådror och muskler – ja, ägg innehåller ju även kroppens inre organ som tarmar, hjärta, ögon och hjärna.

Borgåbon Henrik Jarolf har länge försökt leva så ekologiskt som möjligt. När han för tio år sedan blev vegan och helt och hållet slutade använda animalier gjorde han det med stor beslutsamhet. Han hade lärt sig om livsmedelsindustrin och kunde inte se annat än att den behandlar djuren på ett ovärdigt sätt.

– Jag förstod plötsligt att jag i hela mitt liv hade köpt produkter som stöder en grym behandling av djur. Det var en ögonöppnare. Insikten gjorde mig arg: aldrig mer ska jag stöda detta!

Att människor gjort något på ett visst sätt under hundratals år betyder inte betyda att vi måste fortsätta med det.

– Människan har utvecklats genom tiderna. Övergången från animalisk till vegansk föda är en del av utvecklingen.

Det är enligt Henrik Jarolf tveksamt om vi kan kalla oss civiliserade människor om vi genom vår konsumtion stöder metoder där djur far illa. De här metoderna är till exempel pålsfarming, djurförsök och intensivuppfödning.

– Jag vill fråga alla föräldrar: har ni vågat berätta om djurens lidanden för era barn?

I växelverkan med djuren

I andra ändan av Svenskinland, i Karleby, finns Mats Holmqvist. Förutom att vara ekobonde undervisar han också i scenkonst.

– När mina elever som ibland är veganer får veta att jag är köttproducent kommer det många kritiska frågor. Så jag har fått fundera över varför jag gör det jag gör.

Det som Mats Holmqvist gör är att driva en ekologisk bondgård med dikor. Det innebär att korna föder kalvar och låter dem dia i åtta månader. Kalvarna växer upp antingen till nya dikor eller så föds de upp till slakt. Alla djuren får gå på bete utomhus. Djuren äter inte till exempel importerad soja, utan gården odlar nästan allt foder själva.

– Vår gård har varit ekologisk i femtio år. Vi provade en längre period att enbart producera växter, men märkte att det är en stor utmaning att ha

”Det var meningen från första början, i paradiset, att vi endast skulle livnära oss på fröbärande örter, frukter och markens säd. Vi har glömt hur det ska vara.”
Henrik Jarolf, vegan

ekologisk växtodling utan djur med i kretsloppet.

Att djuren är med i kretsloppet, vad betyder det? Jo, att deras avföring kan användas som gödsel. Förenklat: korna gödslar åkern som i sin tur ger kon foder. Både åkern och kon ger mat åt människan.

Om en gård använder djurgödsel i stället för konstgödsel har den tagit ett stort ekologiskt steg. En gård utan djur behöver ge näring åt växterna på annat sätt och det är här många tar till konstgödsel, som enligt Mats Holmqvist är ekologiskt ohållbart i längden.

– Konstgödsel innehåller kväve och fosfor. Fosfor bryts i gruvor och det behövs 1,3 kilo olja för att producera ett kilo kväve. Det går åt lika mycket olja i Finland per år för att framställa konstgödsel som till att förse hela landets jordbruk med bränsle.

Så du menar att djuren behövs i ekologisk

odling. Men är djur faktiskt skapade för att bli uppätta av oss?

– Här i norr finns det ingen förutom kon som kan förvandla cellulosa till smältbar föda för människan. Vi kan inte äta hö, vi kan inte omvandla det till mat. Att äta djur har varit en överlevnadsstrategi hos oss. Fortfarande kan det i u-länderna innebära skillnaden mellan liv och död att en familj har en ko eller en get. Den kan omvandla också så liten mängd gräs till mjölk och kött.

Mats Holmqvist håller med veganerna om att vi äter för mycket kött idag.

– Köttkonsumtionen har ökat otroligt mycket sedan jag var barn på sextio-talet. Då åt vi en köttträtt i veckan.

Älska din medskapelse

För Henrik Jarolf handlar veganismen om att kunna leva med ett gott samvete.

– Jag vill leva kärleksfullt mot alla levande varelser, inte bara mot mina medmänniskor. Det är inte rätt att behandla djuren, Guds skapelser, så som

vi gör i vårt samhälle. Det är dags att ta rollen som förvaltare på allvar.

För en strikt vegan är reglerna tydliga: bojkotta alla animaliska produkter. På så sätt undviker man att stöda den industri som använder djur.

– Det är enkelt att vara vegan eftersom det är tydligt vad som är rätt och fel.

Du är katolik. På vilket sätt hänger din tro ihop med din diet?

– Bibelns ”du ska inte döda” är väldigt handfast, likaså varningen om att ett folk ska dömas enligt hur det behandlar sin boskap. Det var meningen från första början, i paradiset, att vi endast skulle livnära oss på fröbärande örter, frukter och markens säd. Vi har glömt hur det ska vara. Jag tror att vår skapare önskar se oss som rena och fullständiga, inte nersmutsade med djurens blod på våra händer.

Finns det inte en risk att känna sig dålig inför Gud om man misslyckas med att

skapelsen?

Vegetarianer, organisera er!

AKTIVISM. Det finns ingen förening i Finland för kristna vegetarianer. I Sverige däremot firar den kristna vegetariska föreningen Vildåsnan i år tio år av aktivt propagerande för djurens rättigheter.

TEXT: LIISA MENDELIN

Föreningen Vildåsna:s syfte är att förespråka vegetarianism som ett sätt att förkunna evangeliet för hela skapelsen. – För tio år sedan fanns det inte så många kristna som var vegetarianer. Densom var det kände sig ensam och kanske utsatt. Nu har vi hittat varandra och kan tillsammans påverka kyrka och samhälle mot ett djurvänligare håll, säger ordförande **Maja Ekström**.

Veganmässor och böcker Vildåsnan ger ut böcker och ordnar kampanjer. Medlemmarna skriver insändare och sprider information i sina egna församlingar.

– I början ordnade Vildåsna aktioner, som bönestunder utanför slakterier.

I dag påverkar föreningen genom att finnas med på veganmässor, något som det ordnas en hel del av i Sverige.

– Vi brukar stå där med vårt bokbord. Ofta är vi och djurrättsalliansen de enda som är där som idealister, resten säljer produkter så som fejk-

FÖR MAJA Ekström handlar vegansk kost om att lära sig att se på djuren med Guds blick. FOTO: PRIVAT

kött och godis utan gelatin. Vi sticker ut lite med våra kristna böcker.

De senaste två åren har Vildåsna ordnat en fastekampanj på Facebook, under fastan inför påsk.

– Vi hakar på den urkristna traditionen att fasta från animalier. Vi vill upplysa om att det faktiskt finns en lång tradition i kyrkan av att inte äta kött.

Maja Ekström har hört om flera som ändrat sin livsstil tack vare fastekampanjen.

– Det känns som att vårt arbete burit frukt. Kanske har vi bidragit lite till att det är en så stor trend i samhället just nu med vegansk kost. Utbudet av vegansk mat har växt explosionsartat. Det är lovande, jag hoppas att kyrkan hakar på.

Tre argument för djurens rätt

TEOLOGI. Det har alltid funnits kristna som brytt sig om djuren. Under de senaste tjugo åren har deras tänkande också blivit till mera strukturerad teologi: djurrättsteologi.

TEXT: LIISA MENDELIN

1. Skapelsen. De som skrev ner skapelseberättelserna levde i ett samhälle som byggde på att djur utnyttjades. De var beroende av djur för föda, kläder, tält, benredskap och så vidare. Det hade varit naturligt att skapa en berättelse om världens tillkomst som ut-ansoms hade legitimerat detta. ”Se jag ger er alla djuren. Dessa ska ni ha till föda”, är ord som kunde ha lagts i Guds mun. Men den frestelsen motstod författarna. I stället beskrivs ett idealtillstånd där människor och djur lever i fred.

Argumenten är hämtade ur boken *Varje varelse ett Guds ord* (2005) av Annika Spalde och Pelle Strindlund.

2. Jesus. Även om Jesus antagligen åt kött då och då så sätter djurrättsteologerna hellre fokus på vad Jesus skulle göra idag. En väsentlig fråga är då: Skulle Jesus äta kött om han visste att levande varelser farit illa i framställningen? Nej, resonerar de. På sin tid gav Jesus nytt värde åt barnen som då uppfattades som värdelösa. I vår tid anser man att det är djuren som behöver upprättelse.

3. Helgonen. Bibeln vittnar om Jesus solidaritet med nedtrampade människor, men ingenstans helar han djur eller räddar harar undan jaktlag – den sortens handlingar utför i stället de medeltida helgonen. Trots att solidariteten riktar sig till olika arter går det att känna igen Jesus sätt att vara i Helgonens engagemang för djuren.

upprätthålla en vegansk livsstil?

– Det handlar inte om att vara perfekt, utan om att ta de minsta stegen av största betydelse. Vi är som barn som vågar dra sina första pennstreck i sitt inledda skapande. Gud dömer ingen människa på grund av misslyckande. Vi kan alla göra ett gott försök, säger Henrik Jarolf.

Ekobonden Mats Holmqvist har en stor respekt för veganers individuella beslut.

– Men jag undrar hur det är tänkt att fungera om man slår ut det över hela linjen? Om vi helt ska köra ner kött-

produktionen och enbart odla växter, hur gör man det utan att använda varken djur- eller konstgödsel?

Mats Holmqvist förespråkar en linje där åkrarna växelodlas med kvävebindande växter som klöver och baljväxter och där odlingen och djurhållningen stöder varandra.

– Jag förstår att det inte är så lätt för konsumenten att se att det behövs djurhållning för att i stor skala odla växter ekologiskt.

Hur ofta äter du själv kött?

– Ungefär varannan eller var tredje dag. Jag är en stor vän av gröt och grönsaker. Inrefilé äter han inte ens en gång om

året, vilket brukar förvåna folk.

– Om en ko väger 600 kilo så ger den bara 6 kilo inrefilé. Resten ska också ätas.

En bättre värld skulle enligt Mats Holmqvist innebära att matproduktionen skulle bli mera utspridd och småskalig igen. Att konsumenten skulle vara närmare producenten och att all mat som hamnar på tallriken skulle ätas upp. Och att mera mat faktiskt skulle hamna på tallriken.

– När man väl slaktar ett djur anser jag att allt ska ätas. Tidigare när vår gård enbart anlätade ett stort slakteri var det omöjligt att få tillbaka till exempel levern från djuren, men nu när vi tillsammans med andra producenter har startat ett närsakteri så kan vi i princip få allt av djuren till försäljning. Nu har vi kunder som vill ha lever, njure, hjärta och kind.

– Det låter säkert hemskt för en vegan, men jag tycker det är bra att hela djuret kommer till användning.

”Om vi helt ska köra ner köttproduktionen och enbart odla växter, hur gör man det utan att använda varken djur- eller konstgödsel?”

Mats Holmqvist, ekobonde

Han letar efter dolda judar och stammar

HEMLIGA IDENTITETER. Folkgrupper som spårlöst försvunnit från världshistorien. Det låter som taget ur Indiana Jones, men för Michael Freund, ledare för organisationen Shavei Israel, är det vardagsmat.

TEXT OCH FOTO: JOANNA NYLUND

Michael Freund är ursprungligen från New York och flyttade till Israel för tjuugo år sedan. Under Benjamin Netanyahus första period som premiärminister arbetade han som kommunikationsansvarig för regeringen.

En dag landade ett medfaret gult kuvert på hans bord. I kuvertet låg ett brev skrivet av de äldste i en liten folkgrupp i nordöstra Indien. "Vi är judar och har levt här i exil alltsedan fångenskapen i Babylon. I alla dessa år har vi längtat att få återvända till Sion. Hjälp oss!"

Freund berättar att hans första reaktion var misstro.

– Det här låter fullständigt galet, tänkte jag, men beslöt mig för att ta reda på vad jag kunde.

Det visade sig att samma stam hade kontaktat så gott som varje premiärminister i Israel sedan Golda Meir i början av sjuttioalet, utan att någon tagit dem på allvar.

Stammen kallar sig B'nei Menashe, som betyder Manasses söner. Manasse var son till Josef och hans stam räknas som en av de tolv.

– Första gången omvärlden fick upp ögonen för B'nei Menashe var när kristna missionärer anlände till den delen av Indien på 1800-talet. De häpnande stort över att hitta en folkgrupp som kunde berättelserna i Bibeln (Gamla testamentet, red. anm.) och som levde judiskt, berättar Michael Freund.

Historiens vingslag

Då Jerusalem förstördes av romarna år 70 e. Kr. och templet jämnades med

marken upphörde också det dagliga offrandet; judendomen i exil återupptog aldrig den seden på nytt. Men B'nei Menashe, som levt helt avskurna sedan långt innan templets förstörelse, fortsatte att offra djur fram till 1950-talet.

– Vi sände rabbiner dit som noggrant satte in sig i B'nei Menashes seder och bruk. De trodde inte sina ögon.

De flesta judiska bud finns uppskrivna i den rabbiniska textsamlingen Talmud. De seder och lagar som B'nei Menashe följde visade att de hade en annan källa än Bibeln, som de inte hade kunnat komma över där de levde i fullständig isolering från omvärlden. Forskare tror i dag att B'nei Menashe härstammar från en grupp judar som beslöt sig för att resa vidare österut då de andra återvände till Sion efter att den babyloniska fångenskapen tagit slut. I 2 700 år har denna lilla enklav, omgiven av andra religioner, fortsatt att följa den judiska lagen.

– Vi är idag fullständigt övertygade om att B'nei Menashe är en av de förlorade stammarna, och de har full rätt att flytta till Israel och leva sina liv som judar, säger Freund.

De förlorade och funna

Kontakten med B'nei Menashe kom att förändra Michael Friends liv i grunden. Han beslöt sig för att grunda en organisation, Shavei Israel (Israel återvändare), för att söka upp vad han kallar "dolda" judar runt om i världen. Det finns i dag överraskande många sådana grupper. Dit hör t.ex. ättlingar till ju-

MICHAEL FREUND besökte Finland för att tala om sin organisation på ett evenemang ordnat av Helsingfors judiska församlings vänförening.

Samtal med Predikaren

BOK

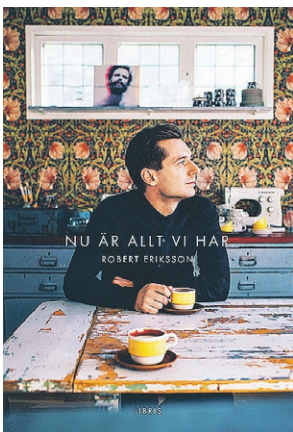
Nu är allt vi har

Författare: Robert Erikson
Förlag: Libris

Vilket är ditt "om jag bara"? Det där som ska hända dig, det du ska förverkliga innan du kan slappna av och känna att du är nöjd med li-

vet? Den frågan ställer Robert Eriksson, föreståndare för missionskyrkan Betlehemskyrkan i Göteborg, författare och musiker.

Frågan, ack så vanlig och ack så förädlisk, leder oss bort från den djupa glädjen och meningen i livet, menar Eriksson. Med avstamp i Predikaren har han skrivit boken *Nu är allt vi har* (Libris 2016).

"Innerst inne vet vi att all vår strävan efter att vara originella, all energi vi lägger ner på att bli odödliga och att få ihop livet, är ett omöjligt projekt. Ändå lever vi som om vi når fram, bara vi gör ett försök till."

Kanske en himlastormande förälskelse skulle göra mitt liv fullkomligt? Eller en ny bostad på ett lite finare område skulle fylla det tomrum som jag går och bär på? Eriksson varnar för att göra relationer

och konsumtion till en avgud i livet, men han påminner oss om att vi också ska vara försiktiga så att vi inte gör Gud själv till en avgud. Om vi desperat använder Gud som metod för att uppfylla våra egna syften, till att fylla våra tomrum, få vår ångest att försvinna, så börjar Gud fungera som just en sådan för oss.

Här är det alternativ Eriksson presenterar: Vi ska leva med Gud helt och fullt

i världen så som den ser ut och så som våra liv ser ut. Acceptera tomrummet inom oss. Förstå att ett visst mått ångest hör livet till.

Är det här en självhjälpsbok i kognitiv beteendeterapi med acceptans som paroll eller kristen uppbyggelselitteratur? Lite både och, får man nog konstatera. Predikaren var säkert en hejare på medveten närvaro, tänker jag.

CHRISTA MICKELSSON

”För att kunna flytta till ett annat land och trivas är det inte ”antingen eller” som gäller, utan ”både och” – kulturen man lämnat och den man trätt in i ska få samexistera.”

Michael Freund

dar som i hemlighet fortsatte leva judiskt efter den spanska inkvisitionen, då judarna gavs ultimatumet att konvertera till kristendomen eller lämna landet. Ättlingarna kallas *anousim* och många av dem är intresserade att lära sig mer om sina judiska rötter. En annan grupp som organisationen arbetar med är judarna i Kaifeng, Kina, som härstammar från judiska köpmän som anlände dit för cirka tusen år sedan och grundade ett samfund. Lemba-folket i Sydafrika, som följer judiska seder, har genom DNA-test bevisats ha judiska rötter. Det finns även grupper av konverterade judar i Ryssland och Sydamerika, vars rötter går tillbaka till konvertiter som grundat judiska samfund i sina hemländer.

Många av de grupper ni arbetar med har judiska rötter men påstår sig inte vara en förlorad stam. Finns de förlorade stammarna fortfarande någonstans och är det ens möjligt att hitta dem längre?

– Jag tror att de finns, ja. B'nei Menashe är förstas ett gott exempel, och vi undersöker för tillfället flera grupper på olika håll i världen som hävdar att de är en förlorad stam. Men vi tar alla påståenden med en stor dos skepticism och gör mycket noggranna efterforskningar. Om det finns kopplingar till det judiska folket ska det gå att bevisa.

Mål och mening

Michael Freund upplever att Gud har sin hand med i det arbete han utför, och tror att det är Guds vilja att judar världen över återvänder till sitt hemland. Han är dock snabb att medge att livet i det multikulturella Israel inte alltid är lätt.

– Jag har bott där i över tjugo år nu och talar språket flytande. Som jude känner jag mig hemma, men i hjärtat kommer jag alltid att vara ameri-

kan. Det finns mycket med USA som jag saknar. Samtidigt vet jag att jag är på rätt plats.

Freund är noga med att betona att Shavei Israel inte utövar påtryckningar på någon att vare sig omfatta den judiska tron eller flytta till Israel.

– Dem som är intresserade ger vi information om judisk tro och seder. Om de verkligen vill flytta får de hjälp av oss att göra det, men inte förrän de blivit noga insatta i vad det innebär i praktiken. Vi uppmanar dem också att hålla fast vid kulturen i de länder de kommer ifrån. För att kunna flytta till ett annat land och trivas är det inte ”antingen eller” som gäller, utan ”både och” – kulturen man lämnat och den man trätt in i ska få samexistera.

Staten Israels lag omfattar rätten att återvända och erhålla medborgarskap för dem som kan bevisa minst en fjärdedel judiskt påbrå. För de flesta i Shaveis målgrupp är detta inte praktiskt möjligt. Det har man löst genom att de som redan räknar sig som judar formellt konverterar till judendomen när de anlant.

Samarbete med kristna

När Freund först ville grunda en organisation för att hjälpa judar världen över att återvända hem, blev han förvånad över oväntat stöd från kristna.

– Jag är uppvuxen i New York, där det är fullt möjligt att leva i en judisk bubbla. Jag gick i judisk skola och bodde i kvarter där det fanns många judar, så min första riktiga kontakt med icke-judar kom först på universitetet. Jag hade fördomar mot kristna och förhöll mig misstänksamt mot dem. Det är först nu när jag börjat resa runt och berätta om våra projekt som jag sett hur mycket värme och stöd som många kristna riktar mot det judiska samfundet. De är bland våra ivrigaste understödjare!

Så här har vi ju alltid sagt

BOK

Dialekter och småstadsspråk

Författare: Ann-Marie Ivars

Förlag: Svenska litteratursällskapet i Finland 2015

Dialekter och småstadsspråk är intressant läsning för alla som någon gång har funderat över varför man själv talar som man gör – och varför andra personer talar på ett helt annat sätt. Region för region går **Ann-Marie Ivars** genom Svenskfinland, redogör för den dokumentation som finns och förklarar skillnaden mellan de olika dialekterna. Samtidigt tar boken ett brett grepp om fenomenet dialekt och småstadsspråk. Det handlar inte bara om hur och varför dialekterna låter som de låter, utan också om vilken funktion de fyller och vilka hot och möjligheter de står inför. Avsnitten är späckade med exempel ur de dialekter som behandlas vilket är tacksamt för den som inte är van att läsa facktexter om grammatik.

Språk är inte bara ett kommunikationsmedel utan också i hög grad identitet och känslor. Dialekterna i Svenskfinland uppfattas av sina talare som allt från skamligt fula till stolt vackra. När de äländska Brändöborna födda efter 1965 började tala en mera utjämnad version av dialekten fanns det äldre Brändöbor som glädde sig över att de yngre började tala ”lite bättre” och därmed slapp skämma ut sig på resor till Mariehamn och Helsingfors. I Österbotten har dialekterna inte bara traditionellt haft ett starkt fäste utan genomgår också ett nutida uppsving och hörs på både proffsiga teaterscener och i radio.

Vad som är ”bättre” och ”sämre” språk är en gammal fråga. Under senare halvan av 1800-talet började sockenprästerna i Vittis-

bofjärd i Satakunta föra en kampanj mot svenskan. De ville avskaffa de svenska gudstjänsterna och få bygdens svenskspråkiga att börja tala finska med motivationen att de svenskspråkigas sydösterbottniska dialekt var en så förvrängd variant av svenska att den borde bytas ut mot ordentlig finska. Sista spiken i kistan för svenskan i Vittisbofjärd blev kravet på kunskaper i finska för att få ta emot nattvarden.

Ett inte lika beklämnande exempel på hur kyrkans maktmän påverkat språken i församlingarna är att den gamla kyrksockenindelningen i Österbotten är orsak till att det är så stor skillnad på Malax- och Solbornas tal.

Ska jag vara ärlig är det trots allt igenkänningens och navelskådandets glädje som är störst när jag läser *Dialekter och småstadsspråk*. Det är därför jag närmast andäktigt läst avsnitten om de österbottniska dialekterna och fascinerats över att någon vet precis hur vi talar och var gränserna mellan byarnas språk går. Samtidigt chockeras jag av hur lite jag vet om de dialekter som är mina första språk. Det lastgamla verbet varda låter nämligen älderdomligt när 1917 års bibelöversättning använder det i meningen ”Varde ljus”, men först när jag läste *Dialekter och småstadsspråk* insåg jag att det är ett grundläggande verb i mitt dialektala vardags-språk när jag till exempel konstaterar ”He vor säje”.

ERIKA RÖNNGÅRD

ANN-MARIE IVARS är språkvetare och professor emerita vid Helsingfors universitet. FOTO: SLS/KAI MARTONEN

Hur ska jag orka vara en förebild?

Cajsa Tengblad

Tillsammans är det nya själv

Den här boken handlar inte så mycket om hur vi ska bemöta våra barn, utan mer om hur vi som föräldrar, oavsett livssituation, ska ta vårt liv på allvar, leva för att må bra och få ett gott liv och på så sätt vara positiva förebilder för våra barn. **Libris, inb.**

27⁹⁰

Fontana Media

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30
info@fontanamedia.fi • Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

TUNABERG
HUGO OCH MARIA WINBERGS STIFTELSE
TUNARO

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller **Tunaberg** serviceboende samt **Tunaro** vårdhem i Esbo. Vi erbjuder vård på svenska.

Kontakta oss om lediga servicebostäder.
Pia Hannuksela, tel 050 346 1207

Vid donationer och testamenten, vänligen kontakta Ken Thilman, tel 040 556 8312

Hus & Hem

TIMBER MILL
Byggnadsfirma - Rakennusliike

Allt inom byggnadsbranschen, specialiserad på byggande ute i skärgården året runt. Kaikki rakennuslutyöt, erikoistunut rakentamiseen saaristossa ympäri vuoden.

Mikael Sundström
Vestlaxvägen 860
25820 Vestlax
Tel. 0440-120568 mail: info@timbermill.fi / www.timbermill.fi

HUVILA HUUSI
Timpuri 2009

Nya parhusbostäder i Malax centrum.

LINDBERG CONSTRUCTION
Kaasastäet 32, Malax
www.lindbergconstruction.fi
0500-733701 ove.lindberg@pp.malax.fi

Det mesta inom byggnads.
Även timmerpanelförsäljning.

0400 777 946 / Håkan Libäck
0500 465 167 / Anders Wikar
info@wltrecon.com

WL Trecon Öb
Flygfältsvägen 286, 68500 Kronoby • www.wltrecon.com

H&S
Plåtslageri
eltisepäniike
Hellegrist & Småre

Maskinfalsade plåttak
Byggnadsplåtarbeten
Golvvärmeplåtar

Åsbackavägen 708, 68500 Kronoby
Kenneth 050 589 2427, Sune 0500 366 563
psl.whs@anvianet.fi

25
1989-2014

När du bygger!

www.svarvars.fi

Svarvars
Trävaruhandel

Öppet: må-fre 07:30-17:00 - lö 09:00-13:00
Bangatan 39 Nykarleby • sales@svarvars.fi • 06 788 9950

KÄNSLAN
NÄR ALLT
FÄLLER
PÅ PLATS...

BANK- OCH
FÖRSÄKRINGS-
TJÄNSTERNA
TILLSAMMANS

op.fi/koncentrera

Andelsbankerna
i Österbotten

Nybyggnad och renoveringar,
tapetsering och kakelarbeten

Boes Ravall

Tel. 06-867 5418, gsm 0400-884 963, Terjärvi

Barman Anders Fma

- Timanttipporaukset ja -sahaukset
- Diamantborrning och -sågning
- Kaikki rakennussaneerukset
- All byggnadssanering

040 728 7339
Rosenlundsvägen 83, 10710 Snappertuna

www.nordicsale.fi

2500 st. FÖNSTER
och DÖRRAR.
Kolla måtten på
nätet!

snabbt och
förmånligt

NORDICsale Kuusitie 1 Bosund
(06) 721 0111
sale@nordicsale.fi

**NYKARLEBY
FASTIGHETSSERVICE AB**

Tel 0400563294 Tel 0505524166 Tel 0505648017
Fastighetsskötsel Städservice Vvs installationer
-gräsklippning -hemstädning -vvs service
-häckklippning -fönstervätt -ny installationer
-snöskottning -golvvaxning -ventilationservice
-asfaltsoptning -byggstädning

Områden: egnahem, kontor, fabriker, byggnadsplatser, fritidshus
Även möjlighet till moms fria tjänster!

www.nykarlebyfastighetsservice.com
nykarleby.fastighetsservice@multi.fi

AmmattiPoijat

**Taktvätt och
-målning**

Vet du, i vilket skick ditt tak är?
Vi sköter om alla sorters taktvättar och -målningar med flera års erfarenhet!

→ Tegeltak → Filttak
→ Plåttak → Industri-
fasader

Gratis takbesiktning!
* privatpersoner
* bostadsbolag
* kommuner

mer info på vår förnyade hemsida.
www.ammattipojat.fi
Glenn Snellman 050 408 6286

Industri- och fastighetsservice med över
10 års erfarenhet!

**STUGSERVICE
A.SÖDERHOLM**

0400 530 489

- * Stugservice, byggnads- och gårdskarlsjobb
- * Grävarbeten, mindre svetsarbeten
- * Bryggor och traditionella brokistor
- * Tomtröjning och skogsavverkning, stubbfräs
- * Flyttbar såg för uppsågning av egna träd till stomvirke
- * OCKSÅ PÅ HOLMAR

Ring och fråga mera!
F:ma A.Söderholm Lillmälö Byväg 47, Pargas
Arthur.soderholm@parnet.fi

KONTAKTOR OY AB

Sähköasennuksia / Myymälä • Elinstallationer / Butik

(06) 317 7900

Vaasa / Vasa

Kivihaantie / Stenhagavägen 2
65300 Vaasa / Vasa

Vaihde / Växel 093 541 4600

Avoinna / Öppet:

ma-pe klo / mån-fre kl 7-19
la klo / lö kl 9-15

Kokkola / Karleby

Topparinmäentie / Topparbacksvägen 2
67600 Kokkola / Karleby

Vaihde / Växel 093 541 7200

Avoinna / Öppet:

ma-pe klo / mån-fre kl 7-18

UR EVANGELIET

”Sedan visade han sig också för de elva medan de låg till bords, och han förebrådde dem deras otro och halsstarrighet, då de inte hade trott på dem som sett honom uppstånden.”

Läs mera i Mark. 16:14–20

OM HELGEN

Högt ovan molnen

40 dagar efter uppståndelsen steg Jesus upp till himlen, därför firar vi Kristi himmelfärdsdagen 40 dagar efter påsk. Men vart kom han då? Var finns Gud och hur ser det ut i himlen? Enligt Bibeln är himlen den osynliga delen av skapelsen (Neh 9:6) där varken lida eller död finns. Kanske ligger himlen inte alls högt ovan molnen utan väldigt nära oss, men osynlig för våra ögon? Ingen av oss vet hur där ser ut, det är en jättestor överraskning som väntar som en födelsedagspresent från Gud. Källa: evl.fi och Helgdagsboken/Fontana

RUNT KNUTEN

”Picknick i knyt-kalaskalastform på kyrkbacken efter högmässan.”

Högmässa i Kaks-kerta kyrka i Åbo torsdag kl. 12.

LUST ATT VARA MITT I SMÖR ÖGAT - NÄR ER FÖRSAMLING HAR NÅGOT EXTRA PÅ GÅNG?

Platsen i högerkrysset ger annonsören synlighet i hela landet, fri utformning och fyrfärg i storlek 81 x 55 mm för bara 150 euro inklusive moms!

Gäller endast församlings- och kyrkligt relaterade annonser.

2 X 55 / PRIS 150 €

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Robin Norrback 044 027 0293, robin.norrback@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN SINI SUNDQVIST

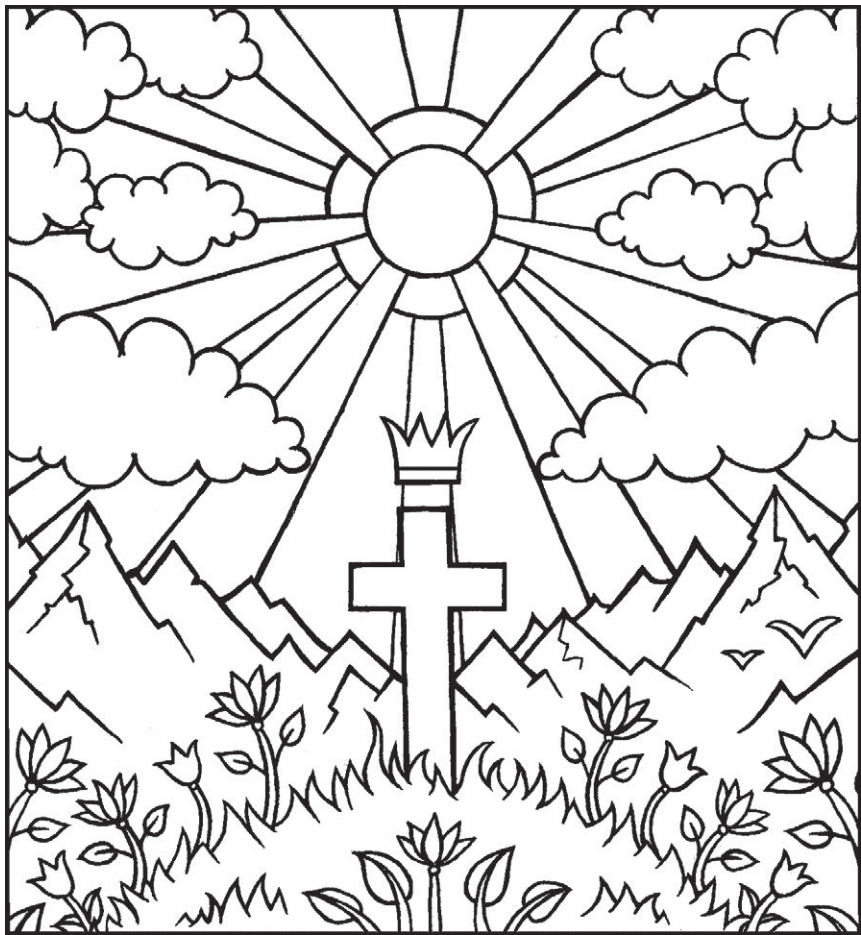

ILLUSTRATION: JULIA LINDEN

#bönetwitter

”Tack Gud för detta liv du gett oss. Hjälp oss att ta vara på det och leva mera i nuet! Amen.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter. Veckans tweet är skriven av Sini Sundqvist.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Ps. 110:1–4

ANDRA LÄSNINGEN
Apg. 1:1–11

EVANGELIUM
Mark. 16:14–20

Kristi himmelfärdsdag.
Temat är ”Den upphöjde Herren”.

PSALMFÖRSLAG

53, 104, 105, 303 (N).
Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almquist.

KLARSPRÅK

Gökotta är en utflykt i naturen tidigt en vårmorgon – ofta på Kristi himmelfärdsdag – vid den tid då göken börjat gala. Avsikten kan ursprungligen ha varit att försöka tyda framtiden med hjälp av gökens rop (t.ex. ”Västergök är bäs-tergök”).

På Hammarland firas traditionell gökotta men många andra församlingar satsar också på olika former av friluftsgudstjänster nu. Se din egen församlings annonsering intill!

Källa: Nationalencyklopedien

utan för att göra oss till bättre människor.

Som kristna är vi befriade – räddade. Jesus dog och uppstod för vår skull, för att vi skulle kunna vara fria. Att gå ut i världen och göra alla till lärjungar kräver att man raserar alla hinder på vägen, att man vågar leva som man lär, att man ibland vågar gå mot strömmen och gå dit ingen annan tidigare gått. Det kräver mod att våga ta risker. Men om vi bara tänker på målet – dit vi vill komma och det vi vill uppnå – kan det lätt bli så att vi inte koncentrerar oss tillräckligt på vägen dit. Vi får inte glömma vår uppgift på vägen, det vi är kallade för att göra: att tjäna Herren.

Under Kristi himmelfärdsdag tänker jag alltid på våra vägar genom livet, på att vi ständigt är på väg och på att den vägen för oss genom livet. Vi möter människor i våra liv som vi följer med en längre eller en kortare sträcka på vägen. Men en dag kommer våra vägar i alla fall att skiljas tills vi förenas igen i himmelriket. Vi ska inte missa alla de stunder och möjligheter vi har på vägen dit. Vi måste därför leva mera i nuet, så att vi inte missar livet på vår väg igenom det.

Jag lämnar er med Bibeltexten Ef 1:17–23 och önskar er goda stunder tills vi ses igen!

Sini Sundqvist är teolog och ungdomsarbetsledare i Esbo svenska församling.

På väg

VI ÄR kallade att tjäna Herren. Vi gör det med olika gåvor och på olika sätt. Vi är kallade att göra det jobb han påbörjat, att hjälpa, göra det goda i världen och kämpa mot det onda – tillsammans. Vi kan inte inbill oss att vi inte har en mening med vår tillvaro här. Vi har fått ett ansvar, en uppgift. Vi är här för att älska varandra, som Gud älskar oss, för att hjälpa varandra genom livet och leva det tillsammans.

När jag var liten och gick i skolan fanns det ett staket runt skolgården, huvudsakligen för att markera att detta är en skolgård – så att inga utomstående kom in på området och för att skydda barnen. Men den fanns också till för att hålla oss skolbarn på området, ”man får inte lämna skolgården”. Jag hatade staketet, det kändes som om vi var inburade. Ibland gick jag ensam om rasterna och förde handen över gallret när jag gick. Som att vara en fågel bakom galler kändes det, en fågel i bur. Jag visste att jag lätt hade kunnat klättra över staketet och gå vart jag ville, men det fanns gränser, regler man skulle följa.

ATT VARA kristen betyder inte att man ska leva ett begränsat liv, inburad av alla regler och lagar. Visst finns reglerna där för att hjälpa oss på vägen, men inte för att begränsa oss

KALENDERN 5–12.5

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND Pargas församling:
To 5.5 kl 10: Kristi himmelfärdsdags gudstjänst i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen.
Sö 8.5 kl 10: Högmässa i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen.
On 11.5 kl 20: Veckomässa i Koupo kapell, Wikstedt, Lehtonen.
Veckomässan firas i samband med församlingens våravslutning på Koupo lägergård. Busstransport från församlingshemmet kl 17.30. Retur från Koupo ca 20.30 efter veckomässan.
Nagu kapellförsamling:
To 5.5 kl 11: Kristi himmelfärdsdags gudstjänst i kyrkan, Granström, Taulio.
Sö 8.5 kl 11: Finskspråkig mässa i kyrkan, Granström, Taulio.
Korpo kapellförsamling:
To 5.5 kl 15: Gudstjänst i Norrkata kyrka, Killström, Granlund.
Lö 7.5 kl 18: Psalmcafé i församlingshemmet, Killström, Granlund.
Sö 8.5 kl 11: Högmässa i Korpo kyrka, Killström, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
To 5.5 kl 11: Kristi himmelfärdsdags gudstjänst i kyrkan, Killström, Granlund.
Sö 8.5 kl 11: Högmässa i kyrkan, Heikkilä, Heikkilä.
Iniö kapellförsamling:
To 5.5 kl 11: Högmässa i kyrkan, Vuola.
Sö 8.5 kl 11: Gudstjänst i kyrkan, Vuola.

ÅBO
to. 5.5: kl. 12 Högmässa, Kaks-kerta kyrka. Lidén (pred), Bäck (lit). Åbo Svenska Kyrkokör (dir. Marjo Danielsson) medverkar. Kyrkbuss (5€/pers), start från Ortodoxa kyrkan vid Salutorget kl. 11.15, rutt: Eriksgatan-Allegatan-Martinsgatan-Stålarmsgatan-Hirvensalo parkväg Hirvensalobron-Kaks-kertavägen-Brinkhallsvägen. Picknick i knyt-kalaskalastform på kyrkbacken efter högmässan.
sö. 8.5: kl. 12 Högmässa, Domkyrkan. Bäck (pred+lit), Daniels-son. Åbolands Kammarkör (dir. Pia Kulla, solosång Agneta Rae) medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe.
mä. 9.5: kl. 14 Silverkören Argentinum's (dir. Kurt-Erik Långbacka) och Åbo svenska pensionärsklubb 60+ körens vårkonsert, Aurelia. Fritt inträde, programblad 10€/st till förmån för insamlingen Gemensamt Ansvar.
ti. 10.5: kl. 19.30 ÅSFs Ungdomskörs vårkonsert, Aurelia. Olli E. Liljeström, Frank Berger, Birgitta Forsman.
ons. 11.5: kl. 12 Frukostklubben, Svenska Klubben (Aurag. 1) Susan Sundback ”Vad kan minoritetsforskningen vid ÅA åstadkomma?”
kl. 13 Café Orchidé, Aurelia. Si-nikka Forsbacka ”Vad gör Gideoniterna”

kl. 18 Veckomässa, Aurelia. Björkgren, Danielsson.
to. 12.5: kl. 11 Knattekyrka, Aurelia. Björkgren, Danielsson.

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND Kristi Himmelfärds dag to 5.5:
Gökotta i Kjusan vid kyrkstallarna kl 9
Ingemar Johansson
Sång och musik: Ulf Andersson och Christer Liewendahl. Kaffekorgen med.
Kristi himmelfärds dag to 5.5:
Prosteriet missionsdag i Hammarland
Högmässa kl 12
Mårten Andersson, Ingemar Johansson
Efter gudstjänsten lunch med köttgryta i Catharinagården. Missionärsparet Andrej och Christina Heikkilä berättar om sitt arbete i Kelto utanför S:t Petersburg.
6 sö e påsk 8.5:
Gudstjänst kl 12
Mors dag

JOMALA Kristi himmelfärdsd. 5.5. kl. 11:
högmässa Stefan Ång.
Sön 8.5. kl. 11: vandringsgudstjänst Stefan Ång.

MARIEHAMN 05.05 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, M P, J D.
08.05 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, J-E K, G K. Kyrkkaffe.
Sinnesromässa: kl. 15 i S:t Görans, M P, L N, A L. Servering i församlingshemmet från kl. 14.
11.05 Konsert: kl. 19 i S:t Görans, Intermezzokören, Guy Karlsson – dirigent.
12.05 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans, J-E K, G K.
Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet. Pris 7€.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ Kristi himmelfärdsdag 5.5 kl. 19.00: Musikgudstjänst i Vårdö kyrka. Juanita Fagerholm-Urch, Kent Eriksson.
Söndag 8.5 kl. 11.00: Högmässa i Sunds kyrka. Juanita Fagerholm-Urch, Kent Eriksson.
<http://sund-varodoforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS To 5/5 11.00: Gudstjänst på Kristi himmelfärds dag i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.
To 5/5 11.00-14.00: Soppor och efterrätter för missionen serveras i Församlingshemmet.
Lö 7/5 10.30: Utfärd till Oravais med Karasamling och Kvinnocafé. Lunch vid Fjärdens kaffestuga, Besök på Slagfältet och Kimo Bruk med guidning. Anmälan till Sture Södergran, tel. 0500-662917 senast 2/5.
Sö 8/5 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.
Må 9/5 9.30: Morgonbön och kaffe i Församlingshemmet.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 6.5 Sixten Ekstrand, Borgå **Lö 7.5** 8.53 Familjeandakt. Lars Collmar läser ur sin bok *Helga Hund i Egypten* (repris från 11.3.2006). **Må 9.5** Jan-Erik Lindqvist, Helsingfors **Ti 10.5** Erika Boije, Åbo **Ons 11.5** Maria Sten, Helsingfors **To 12.5** Peter Sjöblom, Vörrå.

VEGA

Aftonandakt kl. 19.15

To 5.5 Lars-Henrik Höglund, Kyrklätt **Fre 6.5** Psaltarens poesi. Uppläsare: Vi-vi-Ann Rehnström (repris) **Lö 7.5** 17.58 Ett ord inför helgen, Tölö kyrka i Helsingfors. **Sö 8.5** Helena Rönnberg, Helsingfors **Må 9.5** Bevarade ord: Berättelser och betraktelser av Emilia Fogelklou (repris) **Ti 10.5** Joanna Nylund, Helsingfors (repris) **Ons 11.5** Raimo Mattsson, Åbo **To 12.5** Heidi Jäntti, Sibbo.

VEGA

Gudstjänst kl. 13.03

To 5.5 Högmässa med konfirmation med Kronoby församling. Konfirmationsmässa. Predikant: Markus Ventin. Liturg: Niklas Wallis. Organist och kantor: Maria Ellfolk-Lasén.

Sö 8.5 Gudstjänst med Helsingfors svenska metodistförsamling. Predikant: Nils-Gustav Sahlin. Mötesledare: Tuula Sahlin. Kör: Pro Christo.

VEGA

VÅRTECKEN FLYTTFÅGLAR

Bonga fåglar på Klippan

Flyttfåglarna som återvänder är ett säkert vårtecken. Vill du hälsa fåglarna välkomna genom fågelskådning i grupp kan du delta i en fågelskådningshelg på lägerområdet Klippan i Monäs 13-14 maj.

Fågelskådningen leds av **Tomas Kle-mets**, den passar alla åldrar och kräver inga förkunskaper. Anmäl dig senast den 6 maj till **Ron Lönnqvist** (ron.lonnqvist@slef.fi, 050-5255022).

Må 9/5 13.00: Solglimten på Eb-bas sommarstuga.
On 11/5 18.00: Skriftskola i Församlingshemmet.
To 12/5 13.00: Gemensam samling för Silvergruppen och syföreningarna i Petalax, Åmossa. I programmet deltar Eva Björk och Jan-Erik Nyholm. Busstransport. Anmäl deltagande till Ebba, tel. 044-4101825 senast 4/5.

KRISTINESTAD kristinestadssvenskaförsamling **Gemensam högmässa:** to 5.5 kl 12 i K:stad, Saarinén, Norrback, Martikainen, Nilsson.

Kyrkkaffe
Kvällsmässa: lö 7.5 kl 18 i Dagsmark bönehus, Saarinén, Martikainen
Gudstjänst: sö 8.5 kl 10 i L:fjärds kyrka, Saarinén, Martikainen
Högmässa: sö 8.5 kl 18 i Sideby, Saarinén, Nilsson. För skjuts ring 0400-763325

Gemensam avslutning: on 11.5 kl 12.30 för L:fjärds pensionärer och syföreningar i förs.hemmet, Saarinén, Gurli Lassus, Martikainen

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Närpes

On 4.5 kl 18: Gemenskapskväll i förs.hemmet för Gemensamt Ansvar.
On 4.5 kl 18: Vårfest i Norrnäs bönehus för kyrkans barn timme o junior.
To 5.5 kl 12: Gemensam högmässa med konfirmation, Sundqvist, S.Lindén, Sjölander, Långkvist.
To 5.5 kl 18: Samling i Luthergården, Daniel Norrback, sångprogram.
Sö 8.5 kl 12: Gudstjänst Ingvesgård, S.Lindén.

Ti 10.5 kl 18: Föräldramöte i kyrkan för Junikonfirmanderna Närpes, Sjölander, Sundqvist.
On 11.5 kl 18: Bönehusföreningens årsmöte i Rangsby, Ingvesgård.
On 11.5 kl 19.30: Bönehusföreningens årsmöte i Nämpanäs, Ingvesgård.

Övermark
Sö 8.5 kl 10: Högmässa Sundqvist, Wikstedt.
On 11.5 kl 17.30: Föräldramöte i förs.hemmet för Junikonfirmanderna Övermark, Sjölander, Sundqvist.
Pörtom
Sö 8.5 kl 14: Gudstjänst Sundqvist, S.Lindén.
On 11.5 kl 19: Föräldramöte i förs.hemmet för Junikonfirmanderna Pörtom, Sjölander, Sundqvist.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ
To kl 14: Gudstjänst på Kristi himmelsfärd, Englund, Brunell
Fr kl 20: Ungdomskväll i församlingshemmet
Sö kl 14: Gudstjänst, Englund, Brunell
Ti kl 13: Missionssyfoeringen i församlingshemmet
On kl 10: Familjeklubben i församlingshemmet (OBS! På onsdag!). Gåster från Närpes och Petalax. Sista gången för terminen.
On kl 18: Kyrkokören övar i församlingshemmet
To kl 19: Gemensamma kyrkofullmäktige sammanträder i församlingshemmet på Bergö
Fr 3.6: Pensionärsutfärd till Nykarleby tillsammans med Petalax församling. Program: lunch på Juthbacka, besök i Nykarleby kyr-

ka, guidning på Kuddnäs, saltbit på Tesses Café i Vassor på hemvägen. Start 9.30 från Bredhällan, hemkomst med 18.50-färjan. Pris: 40 euro. Anmälan senast 1.6 kl 12 till pastorskansliet i Petalax 06-3470274, eller till församlingspastorn 050-5951070.

KORSHOLM

Gudstjänst: Kristi Himmelsfärdsdag to 5 maj kl 10 i Korsholms kyrka, Bergström, Nordqvist-Källström. Samma dag psalmgudstjänst kl. 18 i Smedsby församlingsgård, Kuni och Nordqvist-Källström.
Vårvandring: Kristi himmelsfärdsdag to 5 maj kl 14 längs Iskmo-Jungund vandringsled, 4km/8km, start fr. fotbollsplan; Jungundv 641, stövlar och matsäck med, korvgrillning, andakt Bergström. Alla välkomna med! Arr. Församlingen och Kyrkans Ungdom.

Gudstjänst: Morsdag 8.5 kl 10 i Korsholms kyrka. Kuni, Westerlund.
Psalmgudstjänst: kl 18 i Smedsby församlingsgård, Kuni och Nordqvist-Källström.

Missionssyfoeringen: våravslutning 9.5 kl 14 i Smedsby förs.g.
Karagruppen: träff 11.5 kl 14 i Smedsby förs.g. Viss om min tro? Leif Snellman.

Sorgekväll: 11.5 kl 18 i Smedsby församl.gård. En kväll i saknadens o hoppets tecken. Vi berörs alla av sorgen. Tal av Mary Andrén-Pada, sångprogram, andakt o servering.

Anmälan till musikskolan: inför läsåret 2016-17 senast 15.5 till pastorskansliet tel. 06-3560 500 eller <http://www.korsholmssvenskaforsamling.fi>

KVEVLAX

Gudstjänst: Kristi himmelsfärdsdag to kl 10, Lundström, Andrén.
Gudstjänst: sö kl 10, Lundström, Yngve Svarvar.
Mathjälp: må kl 10 i ds.
Kansliet stängt: on 11.5 hela dagen.

Församlingsutfärd till Jurva: to 19.5, avfärd kl 9 från fh, kl 10-11 Nikkarikeskus med kaffe o guidning i snideriet o utställningshallen, kl 11.15-12.15 kyrkan, ca kl 12.30-13.30 lunch vid Pitkä Tupa, kl 14-15 Pörtom planteriet, kl 16 hemkomst. Pris vid 30 eller fler anmälda 49 €/pers. Anmäl senast 11.5 innan kl 13 till 3462300.

Vill ni anmäla ert 3-5-åriga barn till höstens dagklubb: kan ni ringa kansliet på tel. nr. 3462300 senast 15.5. Vi meddelar per post i slutet av maj om barnet fått plats eller inte.

MALAX

Räfsningstalko: on 4.5 kl 16 vid kyrkan. Servering. Ta egna redskap med! Om det regnar hålls talko fre 6.5 kl 16.
Kvällsgudstjänst: to 5.5 kl 18 i FH. Kyrkokören, Trallarna. Servering. Tornberg, Brunell.
Morsdagkonsert: lö 7.5 kl 18 i kyrkan. Erik-André Hvidsten, Hilde Losvik, Sara Rasmus och Thomas Enroth medverkar. Inträde 15€, barn 5€. Arr. Lions Club Malax till stöd för ungdomar och äldre.
Gudstjänst: sö 8.5 kl 10 i kyrkan. Norrback, Erica Nygård.
Bibel- och bönegrupp: on 11.5 kl 17.30 i prästgården.
Gemensamma kyrkofullmäktige: sammanträder to 12.5 kl 19 i Bergö FH.

PETALAX

Gudstjänst: to 5.5 kl 11. Björklund, Brunell.

Gudstjänst: sö 8.5 kl 11. Englund, Brunell.
Konfirmandernas och hjälpledarskolningens föräldrasamling: ons 11.5 kl 19, i församlingshemmet.
Gemensamma kyrkofullmäktige: sammanträder to 12 maj kl. 19 i fh Bergö.

Utfärd till Åmossa bönehus: to 12.5, samling kl 13. Petalax-Korsnäs församlingar inbjudna till Åmossa bönehus. Gåster: Eva Björk och Jan-Erik Nyholm. Kontakten, Peter Brunell, Ebba Carling, Guy Kronkvist, Mats Björklund m.fl.

REPLIT

Kristi himmelsfärdsdagen: Högmässa Replot kl. 10. Kaski, Wargh.
Kristi himmelsfärdsdagen: Gudstjänst Björkö kl. 12:30. Kaski, Wargh.

Gudstjänst: Replot sö kl. 10. Lindblom, Wargh.
Vårkonsert: sö. 8.5 kl.19 i Replot kyrka. Medverkar gör Bettanz och församlingens körer, andakt Rune Lindblom. Fritt inträde. Varmt välkomna!

SOLF

Högmässa: to, Kristi Himmelsfärdsdag, kl. 10, Rune Lindblom, Heidi Lång, Gun-Lis Landgårds.
Gudstjänst: sö kl. 10, Ann-Mari Audas-Willman, Heidi Lång.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Kristi himmelsfärdsdag: högmässa kl 13 Forslund, Andersson.
Högmässa: sö 8.5 kl 13 Store, Mikael Heikius.
Morgonmässa: to 12.5 kl 9 Hänninen, Andersson.
BRÄNDÖ KYRKA
Anglican Sunday Service: at 1 pm David Oliver, Amos Manga.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Kristi himmelsfärdsdag: högmässa kl 10 Hänninen, Monica Heikius.

Gudstjänst: sö 8.5 kl 10 Store, Mikael Heikius.
SUNDOM KYRKA
Kristi himmelsfärdsdag: friluftsgudstjänst kl.11 på Utterö, Lindblom, C Olin. Samling kl. 10.30 vid FMU:s Fritidsgård, kort vandring. Matsäck med.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

To 5.5 kl 10: Högmässa i kyrkan, Granlund, Sundelin, sånggruppen Fyrton. Textläsare Bengt Forsblom, dörrvärdar Slättkulla-Fors-Gers.
-kl 13: Söndagsskolavslutning i Punsar bönehus.
Fr 6.5 kl 13.30: Nattvard i Esselunden, Sandström, Birgitta Flinck.
-kl 14.30: Nattvard i Essehemmet, Sandström, Birgitta Flinck.
-kl 20: Ungdomssamling i Fyren, Albert Häggblom.
Sö 8.5 kl 10: Gudstjänst i kyrkan, Sandström, Sundelin, textläsare Mary Sjö.
-kl 14: Sammankomst i Punsar bönehus.
Må 9.5 kl 14: Församlingens gemensamma syfoering i Essehemmet, Cederberg.
On 11.5 kl 13.30: Missionsgrupp i Miljagården, Bäckby, Cederberg.
To 12.5 kl 13.30: Öppen sorgegrupp i Fyren, Sandström.
-kl 19: Böneskola i Fyren, Sandström.

On 18.5 kl 12: Lunch för daglediga i församlingshemmet, Sandström. Anmälan till 040-3100 458, senast 13.5.
Ti 24.5 "Hemlig resa": med start kl 8 och hemkomst kl 18. I priset, 65 €, ingår resa, kaffe, lunch, kaffe och intressanta besöksmål. Anmälan till Monica, 040-3100 454, senast 18.5.

JAKOBSTAD

Kristi Himmelsfärdsdag 12: Högmässa i kyrkan, Åstrand, Krokfors, Borgmästare.
14: Söndagsskolans vårfest i Skutnäs bönehus. Gåster: Eva Björk och Jan-Erik Nyholm. Kontakten, Peter Brunell, Ebba Carling, Guy Kronkvist, Mats Björklund m.fl.
Sö 12: Gudstjänst i kyrkan, Krokfors, Östman, trombon Torvald Lund.
15: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Sture Varg.
17: Fokus i FC, Harriet Sundström.
To 18: Stickcafé. Vandring i naturen. Start från Sales gårdsplan i Vesterundsby.

KRONOBY

Högmässa med konfirmation: Kristi himmelsfärdsdag 5.5 kl 10.00 Ventin, Wallis, Ellfolk-Lasén, Wiklund, Erickson, Margareta Norrgård
Gudstjänst: sö 8.5 kl 10.00 Ventin, Jusen läslag
Kvinnogruppen: ti 10.5 kl 18.30 hos Berit Björklund

LARSMO

To 5.5 kl. 10 Högmässa: Lassila, Enkvist. Kyrkvård: Vikarholmen. Kyrkkaffe
Sö 8.5 kl. 10 Gudstjänst: Lassila, Enkvist. Sång: Eivor o Nisse Johansson. Kyrkvård: Storströmmen
Må 9.5 kl. 18.30 Guds folk i Larsmo inbjuds till bönekväll: i församlingshemmet. Förbönssämne: barn och ungdomar i nejden.
To 12.5 kl. 18 Nattvard: vid Sandlunden. Sjöblom, Wiklund

NEDERVETIL

Gudstjänst, Kristi himmelsfärdsdag: to 5.5 kl. 10.00, Store, Smedjebacka.

Andakt: fr 6.5 kl. 13.00 i pensio-närshemmet, Smedjebacka.
Högmässa: sö 8.5 kl. 10.00, Store, Smedjebacka.
Gemensamt symöte: on 11.5 kl. 13.00 i fh, Inger Jansson berättar om sin resa till Senegal.

NYKARLEBY

Lö kl 12-15 Scouternas 20-årsjubileum: bakom Stjärnhallen, spårning, plättstekning
NYKARLEBY
To kl 10 Gudstjänst: Sandvik, Edman, sång Ingegärd Sandvik
Fr kl 10-17 Gemensamt Ansvar insamling vid butik
Sö kl 10 Gudstjänst: Edman, Lönnqvist

Må kl 13.30 Socklot missionskrets: bönehuset
To 12.5 kl 13 Samtalsgrupp för män: fh
Sö 15.5 kl 9 Kyrkutfärd till Esse: högmässa, söndagslunch, 40 e. Anmäl senast 11.5 till Åke Lillas, tfn 050 5357227.

MUNSALA

To kl 19 Kvällsgudstjänst: Pensala bönehus, Ingemar Klemets, Hellman. Konfirmanderna deltar.
Lö kl 13 Städtalko: Pensala bönehus
Sö kl 10 Högmässa: kyrkan
On kl 18 Råfstalko: gravgården o kyrkvallen, kaffe o grillkorv

JEPPÖ

Sö kl 12 Gudstjänst: kyrkan Sandvik, Lönnqvist, sång Karl-Erik Wikström
Ti kl 9 Städtalko: gravgården o kyrkan, servering.
-kl 19.30 Bibelkväll: bönehuset, Bengt Djupsjöbacka "Job, lidandet och Gud"

PEDERSÖRE

Gudstjänst: To 10 i kyrkan, Man-skören, Häggblom, D. Häggblom, textläsare Gun Anderssen-Wilhelms, dörrvärdar Östensö
Söndagsskolans avslutning:
- To 13 i Forsby bykyrka, Häggblom, alla välkomna!
- To 13 i Lepplax samlingshus
- To 14 i Flynägens bönehus

Andakt: Fr 14 i Pedersheim, Eklund, D. Häggblom
Ingen ungdomskväll: på fredag pga skriftskolläger!
Konfirmationshögmässa: Sö 10 i kyrkan, Erikson, D. Häggblom, Lassila, Emet, Alaric Mård, dörrvärdar Östensö
Sammankomst: Sö 15 i Flynägens bönehus, Kristian Gäddnäs
Bönegrupp: To 12.5 kl. 18.30 i Kyrkhemmet i Bennäs
Anmälan till sommarens barnläger: Dagläger (åk 1-3) 6-10.6, Kyrkhemmet i Bennäs. Sommarläger (åk 1-6) 21-23.6, Pörkenäs lägergård. Mera info och anmälan A. Snellman tfn 040-3100448, www.pedersoreforsamling.fi

PURMO

To 5.5: Kristi Himmelsfärdsdag kl 10 Högmässa i kyrkan, Portin, Johansson.
-kl 14: Andakt i Purmohemmet, Kung, Johansson.
-kl 19: Mariamoment i kyrkhemmet.
Sö 8.5 kl 10: Gudstjänst i kyrkan, Portin, Johansson.
Må 9.5 kl 14: Caffée i Föuskällarn. Kaffekassan går till lokala diakonin i Purmo.
To 12.5 kl 19: Mariamoment i kyrkhemmet.

TERJÄRV

Sorgegruppen: samlas on 4.5 kl 13, församlingshallen.
Finsk vårfest: Kristi himmelsfärdsdag to 5.5 kl 14 församlingshallen, Tastulan pelimannit; Mariat; khden; Hannu Muuraiskangas; Anne-Maria Hästbacka; Osmo Äivo. Kaffeservering. Välkomna!
Kvällsmässa: to 5.5 kl 18, Anders Store, kantorn.
Gravgårdstalko: fr 6.5 kl 13. Väderreservation. Servering.
Gudstjänst: sö 8.5 kl 10, khden, Leni Granholm.
Sorgegruppen: samlas on 11.5 kl 13, församlingshallen.

INPRICKAT

JAG ÄR MED i Matteus frivilligverksamhet i en grupp som kallas fixargruppen. Vi ställer upp när någon behöver hjälp, till exempel med att klippa häckar, rensa i trädgården eller tvätta fönster. Ibland kallas vi in till församlingen, jag har till exempel varit med och ställt i ordning inför julvandringen.

Det är kanske bra att vi som är med i gruppen är så olika, för uppgifterna som erbjuds är också väldigt olika.

”Vi ställer upp när någon behöver hjälp.”

Marina Alén, Matteus församling

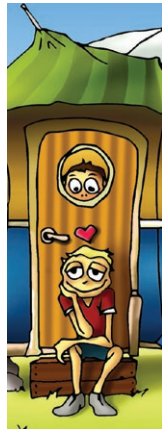
På "Inprickat" delar församlingsmedlemmar med sig av något församlingsprogram de har prickat in i kalendern.

STENHUGGERI
LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÄRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel. 09 387 6284

Sören Olsson och Anders Jacobsson
Sunes sommarDramatisering: **Pekka Sonck** Regi: **Mika Fagerudd**Scenograf: **Lasse Idman** Koreograf: **Sari Marin** Sång & musik: **Sofia Finnilä**
Sånginstudering: **Annika Blomqvist** Musikinspelning: **Robi de Godzinsky**

PREMIÄR

tor 9.6 kl. 19	lör 18.6 kl. 17	tis 28.6 kl. 19
lör 11.6 kl. 17	sön 19.6 kl. 17	ons 29.6 kl. 19
sön 12.6 kl. 17	mån 20.6 kl. 19	tor 30.6 kl. 19
mån 13.6 kl. 19	tis 21.6 kl. 19	lör 2.7 kl. 17
tis 14.6 kl. 19	ons 22.6 kl. 19	sön 3.7 kl. 17
ons 15.6 kl. 19	mån 27.6 kl. 19	

Biljettpreiser: Barn 8 euro (4-12 år), vuxna 15 euro (13 år-). **BIJETTER: www.netticket.fi**
INFO & BIJETTER via EBUF: www.ebuf.org, tfn 050 406 4244/Martina Gardberg, vard. kl. 9-16.

Finns sommartheater i Esbo 2016

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Arbetande ung man önskar hyra bostad för längre tid i Vasa med omnejd. Hyra max 450€. Tel: 040-1677300

Önskar Hyra För en Längre Tid i Ekenäs nära Centrum 2-3r+k el ett litet Hus, 60-80kvm, 1vuxen+1 barn
Tel: 045-8010002

Skötsamt ungt par önskar hyra 2:a i centrala Hfors fr.o.m. senast 1.8. Daniel, nyutexaminerad medianom, Nina, magisterstud i soc.arb. Rökfria, ej husdjur. Daniel: 0449944461

Blivande agronom som jobbar, söker en förmånlig etta i Hfors/Esbo. Jag är lugn, skötsam, djur- & rökfri. Tel: 0500562577 /Johan

UTHYRES

Etta (34m²) i Åbo 14.5-31.8 520€ Inkl. vatten, el o. internet, Tel: 044-5281322

I Arabiastranden 2r+k+b med stor inglasad balkong, lägenheten är i prima skick. Uthyrer från 1.8, hyra 1250/mån. Tel. 0500561036

KÖPES

Dödsbon, källar- och vindstömningar samt metallskrot. 0400 313970 (Esbo)

Omtyckt kvinnolördag för seniorer

Kyrkoherde **Bo-Göran Åstrand** inleder Kvinnolördagen för seniorer lördagen den 23 april genom att konstatera att det är roligt att arbeta i en församling där medlemmarna själva tar initiativ till nya verksamhetsformer.

Idet här fallet var det **Kerstin Granvik** och **Birgitta Kjellberg-Karvonen** som tyckte att de vanliga kvinnosamlingarna som brukar hållas på Hemmet vid havet i Pörkenäs inte riktigt riktar sig till deras åldersklass. Deras tankar rör sig till exempel inte kring småbarn och jobb. De spinner vidare på tanken om en kvinnolördag för seniorer och kommer till kyrkoherden med ett färdigt uttänkt program.

Birgitta Kjellberg-Karvonen leder samlingen och säger att det var så enkelt att planera. Prosten **Ann-Britt Hedman** lovar ställa upp som talare över temat: *Vad ska jag göra av resten av mitt liv? Livskvalitet för äldre.* Glorriakören under **Lisen Borgmästars** ledning lovar också att komma och sjunga sina innerliga sånger. Kerstin Granvik kan inte vara med på samlingen, men det är hennes förtjänst att vi får koncentrera oss på att lyssna. Ibland får man nog av Power Point och språket brukar bli lidande vid sådana framträdanden.

Det är en njutning att lyssna till två välförberedda, personliga föreläsningar. Särskilt uppskattas de många hänvisningarna till goda böcker, vilka åhörarna ibland har läst själva. Pauser görs då vi samtalar med dem som sitter omkring oss och sedan kan vi höja rösten och berätta för andra vilka tankar som har väckts hos oss. Ibland brukar det bli så stelbent med gruppindelningar, promenerande till olika rum och val av sekreterare och rapportör. Det här informella systemet fungerar bra för oss.

En deltagare efterlyser ändå litet teknik. Det går väl att printa ut en liten lapp med de dygder viska bekämpa dödsynderna med? Vi får en liten lapp, där det står: "Öva dig i dygden: Måttfullhet, kyskhet, generositet, mildhet, glädje och andlig medvetenhet, storsinnet, ödmjukhet. - Det är inte genom att få utan att genom att ge som vi vinner insikt och vishet."

Också Ann-Britt Hedman trivs på kvinnolördagen som hålls vid Merilä lägergård. Allt finns under samma tak och maten är god. Vädret är också förvånansvärt bra och vi hinner göra små promenader. Kvinnodag för seniorer är något som kunde verkställas på olika håll i vårt stift.

GRETA GRANBACKA

LEDIGA TJÄNSTER

Lediganslår ett vikariat som

BARNLEDARE

för tiden 1.8.2016-10.05.2017

Vikariatet tillträds 1.8.2016 eller enligt överenskommelse. Lön utbetalas enligt kravgrupp 402 i KyrktAK. Kompetenskrav: av biskopsmötet godkänd barnledarutbildning eller annan lämplig utbildning t.ex. barnträdgårdslära- eller närvårdarexamen. Språkrav: goda kunskaper i svenska och nöjaktiga kunskaper i finska språket. Tjänsteställe: Lilla Prästgården. Till ansökan bifogas meritförteckning samt arbetsintyg. Den som väljs till tjänsten skall uppvisa i straffregisterlagens 6 § avsett straffregisterutdrag. Prövotid: 3 månader.

Ansökningarna riktas till församlingrådet i Karis-Pojo svenska församling, Centralgatan 23, 10300 KARIS. Ansökan jämte handlingar skall vara församlingrådet tillhanda **senast 16.5.2016**

För mera information kontakta barnledare Camilla Österberg 044 755 3626.

Församlingrådet i Karis-Pojo svenska församling

lediganslår deltidsbefattningen som

BARNLEDARE

Deltidsbefattningen som barnledare tillträds 1.8.2016 eller enligt överenskommelse.

Arbetstid: 4 timmar/dag eller 20 timmar/vecka. Lön utbetalas enligt kravgrupp 302 i KyrktAK. Kompetenskrav: av biskopsmötet godkänd barnledarutbildning eller annan lämplig utbildning t.ex. barnträdgårdslära- eller närvårdarexamen. Språkrav: goda kunskaper i svenska och nöjaktiga i finska språket. Tjänsteställe: Lilla Prästgården.

Till ansökan bifogas meritförteckning samt arbetsintyg. Den som väljs till tjänsten skall uppvisa i straffregisterlagens 6 § avsett straffregisterutdrag. Prövotid: 3 månader.

Ansökningarna riktas till församlingrådet i Karis-Pojo svenska församling, Centralgatan 23, 10300 KARIS. Ansökan jämte handlingar skall vara församlingrådet tillhanda **senast 16.5.2016**.

För mera information kontakta barnledare Camilla Österberg 044 755 3626

Församlingrådet i Karis-Pojo svenska församling

Vill du bli eftisledare i vår församling?

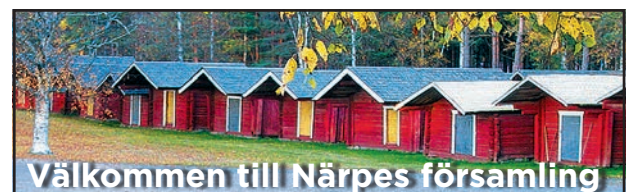
Lovisa svenska församling har i många år drivit en populär eftisverksamhet i Lovisa församlingshem. Vi söker nu en eftisledare som ska arbeta tillsammans med Linda. Är du intresserad?

Vi erbjuder arbete bland underbara barn 16 h/vecka (må-ti kl. 12:15-16:15) under läsåret 2016-17 (10.8.2016-30.6.2017) med eventuell möjlighet till förlängning. Lön enligt kravgrupp 301 (42 %), 709,25 €/månad.

Vi förutsätter att du har lämplig utbildning eller erfarenhet, samt att du är konfirmerad medlem av Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Innan arbetet inleds bör du visa upp ett brottsregisterutdrag.

Skicka din ansökningshandling till Församlingrådet i Lovisa svenska församling, Drottninggatan 22, 07900 Lovisa. Den ska vara framme **senast torsdagen den 12 maj 2016 kl. 15.**

Mer information ger kyrkoherde Karl af Hällström (044 722 9219, karl.afhallstrom@evl.fi) eller barnledare Linda Lönnroth (044 722 9210, linda.lonnroth@evl.fi).

Välkommen till Närpes församling**VI LEDIGFÖRKLARAR:**

- En **kantorstjänst** som förutsätter någon annan examen godkänd av biskopsmötet (motsv. c-kantor). Även person som saknar formell behörighet kan komma i fråga för t.f.-anställning. Tjänsten tillträds 01.09.2016. Avlöning utgår enligt kravgrupp 502 i kyrkans kollektivavtal. Den som väljs skall förete straffregisterutdrag.

- En **diakontjänst**. Behörig är person som avlagt yrkeshögskoleexamen enligt 2 § i biskopsmötets beslut 13.9.2005 eller person som med stöd av 4 § i samma beslut avlagt examen enligt biskopsmötets tidigare beslut. Även person som saknar formell behörighet kan komma i fråga för t.f.-anställning. Tjänsten tillträds 01.09.2016. Avlöning utgår enligt kravgrupp 501 i kyrkans kollektivavtal.

- En **barnledarbefattning** i arbetsavtalsförhållande. Behörig är person som avlagt grundexamen i barn- och familjearbete eller som har annan lämplig utbildning eller erfarenhet som församlingen godkänner för uppgiften. Barnledaren avlönas enligt kravgrupp 401 i kyrkans kollektivavtal. Anställningen inleds då klubbverksamheten startar hösten 2016.

Ansökningshandlingar inlämnas **före kl.16 fredagen den 27 maj 2016** till Närpes församling, Kyrktorget 2 A 1 64200 Närpes, i slutna kuvert märkta med benämning på tjänst eller befattning som söks. Närmare upplysningar ger khde. Tom Ingvesgård på telefon 050 589 5899.

LEDIGA TJÄNSTER

Diakonitjänsten i Saltviks församling

Vår tf diakoniarbetare övergår till andra uppgifter och nu behöver vi en diakon/diakoniarbetare i Saltviks församling. Tjänsten är heltidstjänst, delad med 60 % för diakonin och 40% för barn- och ungdomsarbete. Behörighetskrav enligt Biskopsmötets beslut. Avtalssenlig lön, även icke-behörig kan komma ifråga.

Närmare upplysningar ges av tf diakoniarbetare Lena Nyman tel. 0457-3434403 eller tf kyrkoherde Roger Syrén tel. 0457-3449037.

Ansökan riktas till Kyrkorådet i Saltviks församling Kvarnbo-Kyrkvägen 52, 22430 Saltvik. Ansökan bör vara inne **senast 20.5.2016**.

INKAST AMANDA AUDAS-KASS

Min mamma

ATT SKRIVA om sin mamma några dagar före morsdag är det kanske mest förutsägbara man kan göra. Och förutsägbar är aldrig ett positivt adjektiv när man beskriver en text.

Ändå skriver jag om min mamma. För hon är värd att skriva om. Och hon är värd att läsa om.

MIN MAMMA VAR 25 år, mitt i sina studier och plötsligt ensamstående trebarnsmamma. Jag är hennes äldsta dotter. Och jag inser som vuxen att berättelsen om oss säkert kunde ha slutat på många olika sätt. Rent statistiskt finns det förstås bättre förutsättningar än att växa upp med en fränksild, ung mamma utan utbildning.

Men rent statistiskt säger oftast ganska lite. Också i det här fallet.

Jag hade en lycklig barndom. Jag minns långa sommarlov, jag minns rollerkar som aldrig tog slut och jag minns middagssamtal som aldrig fördes över huvudet på oss barn eftersom det nästan alltid fanns bara en vid bordet som kunde ha fört sådana samtal. Och jag minns en lekstuga som vi aldrig köpte till sommarstället eftersom vi barn tyckte det var mycket bättre att leka att stora stenar var hus. Stenarna kunde ju vara olika slags hus enligt lek och behov, en lekstuga var ju alltid bara en gul trästuga med vita knutar. Jag kan tänka att barn som tackar nej till lekstugor och föredrar stenar är lyckliga barn.

ALDRIG NÅGONSIN TÄNKTE jag på att min mamma skulle ha haft det jobbigare än någon annan. Visst, jag märkte att hon var trött och arg ibland. Men också jag som lyckligt gift 32-årig tvåbarnsmamma är trött och arg ibland, det har man inte patent på för att man är ensamstående förälder med för många för små. Det är först sedan jag blev förälder själv som jag på något sätt har kunnat ana vad min mamma faktiskt rodde i land när hon ensam uppfostrade tre döttrar och rustade dem för världen och livet. Rustade oss för världen och livet.

Samtidigt som jag – förstås – tycker att min mamma är makalös så inser jag att hon "bara" gjorde det som krävdes av henne. Precis som nästan alla andra mammor också alltid gör. Instinktivt tror säkert de flesta av oss att en del situationer är oss övermäktiga, tills just de situationerna blir just våra. Inte vet jag om min mamma hade trott att hon skulle klara det uppdrag som blev hennes, men vad hon trodde spelar egentligen ingen roll. Att hon klarade det spelar däremot all roll.

TACK, MIN ÄLSKADE mamma för att du gjorde det du måste. Och för att du gjorde det så bra. Som liten hade jag svårt att förstå mig på Gud som en far men jag förstod alltid Hans kärlek och förlåtelse. Du lärde mig det. Du lärde mig det mesta. Och det fanns ingenting förutsägbart i det.

Amanda Audas-Kass är lärare i modersmål och bloggare.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. **Obs! Insändarnas** längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. **Insänd text** returneras inte.

DOKUMENTÄR TROENDE

Hånet från kristna bröder stinker

Jag är ingen debattör, men den här insändaren måste skrivas. Jag har fått nog. I senaste avsnitt av serien Troende (24.4.2016) är Patrick Tiainen på besök i församlingen Elävä Sanan seurakunta, man får där se ett klipp på hur Patrick tillsammans med församlingsmedlemmar hänar laestadianer och, som jag uppfattar det, tycker sig ha rätt att nervärdera dessa eftersom de inte kanske tror exakt på samma sätt som Patrick och hans vänner. Detta är inget nytt och jag har hört det mesta förr. Jag är född och uppvuxen inom den rörelsen och sedan barnsben har jag fått stå ut med hånet och oförståelse. Jag kan förstå och leva med att det är så eftersom man som laestadian sticker ut från det genomsnittliga i vissa saker, men när hånet kommer från andra kristna så börjar det brännas vid och stinka.

"Den som är vis kan förstå att det här är den ondes verk för att hålla oss splittrade och misstänksamma, därför bör vi inte ge oss in i det."

Som jag redan nämnde är jag född och uppvuxen inom rörelsen. Ganska tidigt började jag ifrågasätta en del saker men fick inte de svar jag skulle behövt. Jag flyttade hemifrån och gick i gymnasiet på annan ort där jag kom med i en karismatisk frikyrkoförsamling. Det som då gick upp för mig en av de första gångerna jag var på möte var att man predikar om precis samma Herre som hemma i bönhuset, men på ett annorlunda sätt och med betoning på andra saker. Detta har sedan följt mig och numera är jag mycket ointresserad av vart någon hör utan istället att man ser frukten av tron i

mitt och andra kristnas liv.

Vi kristna behöver komma till en sådan andlig mognad att vi kan inse att vi inte alltid tror exakt likadant men att vi fortfarande tjänar samma Herre. Ända tills vi slutar bråka sinsemellan och börjar älska varandra kommer världen att tycka att vi inte är annat än ett stort skämt. Den som är vis kan förstå att det här är den ondes verk för att hålla oss splittrade och misstänksamma, därför bör vi inte ge oss in i det. När kristna i andra länder ställs på rad och dödas för sin tro är det nog ingen, varken exekutörer eller de som dödas, som frågar sig till vilken riktning de hör. Andra reli-

gioner tror att vi är ett och samma, de har förstått detta, det är bara vi själva som inte fattat det än. Vad du än är, är en gåva från Gud och du har något som andra inte har och du skall använda detta. Sedan finns det någon annan, kanske till och med en laestadian, som har en annan gåva som också behövs. Vi är samma kropp men olika klemmar. Stortänageln kan man kanske tycka är en onödigt del av kroppen men försök dra bort den så ska du få se vad din kropp tycker om det. Bestäm dig därför för att aldrig mera döma en kristen som inte är din "sorts" kristen. För som vår käre Jesus ber i sin överprästerliga förbön behöver vi jobba på att vara ett för att vara trovärdiga.

MALENA LÖFQVIST
Lövö

Juridisk byrå
HENRICSON & KIETZ

Kungsg. 7, 10600 Ekenäs 050-555 3616
henricson.kietz@surfnet.fi 0400-470 709

Hedra minnet
Begravnings tjänster med tiotals år av erfarenhet.
Blomsterarrangemang, unika kistor, urnor.

Nu även i BORGÅ.
Vi rekommenderar tidsbeställning.

Blomster- och Begravnings tjänst
P. Borg & Co 30 år
Fredsgatan 25, Borgå, tel. 010 322 0080
Stora Byvägen 27, Sibbo, tel. 09 239 2882
www.borg.fi • info@borg.fi • info.porvoo@borg.fi

JOUR
DYGNET RUNT
050 34 71555

Vi hjälper i sorgen.

HELSINGFORS
BERGHÅLL 010 76 66500
FORUM 010 76 66620
MALM 010 76 66630
ÖSTRA CENTRUM 010 76 66590
TÖLÖ 010 76 66530
ESBO
ALBERGA 010 76 66610
ESBOVIKEN 010 76 66640
HAGALUND 010 76 66570

VANDA
DICKURSBY 010 76 66560
MYRBACKA 010 76 66600
HYVINGE 010 76 66580
KERVO 010 76 66550

Samtalspris 0,0835 €/
samtal + 0,1209 €/min

HOK-ELANTO HOK-ELANTOS
BEGRAVNINGSTJÄNST

hok-elannonhautaupalvelu.fi hok-elannonlakipalvelu.fi

FLYKTINGDAG

MED HÅKAN SANDVIK
Lö 14.5. kl 10.30 – 16.30 Kredu,
Nykarleby

- Flyktingläget i Mellanöstern och Afrika
- Flyktingmottagandet och integrationen i Sverige
- Hur bemöter jag en flykting? Vad kan jag göra?

Föreläsningarna är gratis

Möjlighet till lunch och kaffe, 15€
Lunchbokningar senast 9.5 till
info@kredu.fi / 06-7889400
För mer info www.kredu.fi
Arr: Kredu &
Förbundet Kyrkans Ungdom

Vad varje nära anhörig
borde veta?

Fritt informationspaket samt kostnads kalkyl hos oss

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ

Esbo centrum | Esboplatzen 7
Tel (09) 7002 4828 | info@espoonhautaustoimisto.fi
www.espoonhautaust.fi

LOCUS
www.locus.fi

STOR EFTERFRÅGAN
PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fel!
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

Vad vill du tacka för?

Tack för ljusa, varma vårar,
tack för mörk och kulen höst
Tack för redan glömda tårar,
tack för friden i mitt bröst.

Psalmboken nr 306b v.1

”Psalmer är mycket mera än lovsång. Framför allt är de kultur och historia. För mig är det en hisnande tanke att de gamla psalmerna har sjungits söndag efter söndag, generation efter generation, i kyrka efter kyrka. Det ger perspektiv och trygghet.”

Thomas Lundin, sångare, scenartist och programledare

Vad är ett psalmbokstillägg värt? Vilken chans har de nya psalmerna att sjungas in i folksjälen så att de sitter där lika stadigt som *Blott en dag*?

Ser man på historien så är chanserna ganska goda. Flera av våra mest sjungna psalmer kom in i psalmboken via ett psalmbokstillägg 1928. En mycket stor del av de då 163 nya psalmerna är sådana som fortfarande sjungs aktivt, till exempel *Giv mig ej glans, ej guld, ej prakt* och *Närmare, Gud, till dig*.

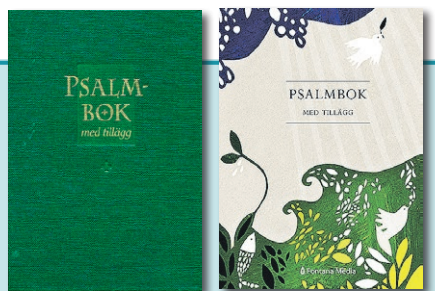
Vem vet, kanske de nya psalmerna *När det stormar* och *Här kommer en liten lucia* om några år har blivit lika älskade klassiker som *Tack min Gud för vad som varit*?

Visste du att...

Gilla Fontana Media på Facebook – håll dig uppdaterad om de nya psalmerna!

Den nya psalmboksutgåvan med tillägg utkommer i augusti/ september. Den tas officiellt i bruk första advent 2016.

”Du får alltså gå och snygga till dig”, sa Sankte Per till hippien som ville in i himlen. När den nyklipppta hippien senare vandrade omkring i himlen i sin nya mörka kostym mötte han en ung man med ett vrigt skägg, långt hår och sandaler på fötterna. ”Det var inget jag kunde göra, han är chefens son”, sa Sankte Per.